

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲಿಕೆ

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ

Eminent Parliamentarian Series

J.B. MALLARADHYA

ಮುದ್ರಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ:

ಫೆಬ್ರವರಿ, 2001- 2,000 ಪ್ರತಿಗಳು

ಚೆಲೆ- ರೂ.15-00

ಮುಖಿಪ್ರೇಟ್ ವಿನ್ಯಾಸ:ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲೇಖನ ಶಾಖೆ,
ಕನಾಡಿಕ ವಿಧಾನಸಭೆ ಸಚಿವಾಲಯ,
ವಿಧಾನ ಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

920-628 Mai

2001

J.B MALLARADHYA ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟ್ಟಗಳ ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲೆ,
(Eminent Palliamentarian Series) Written by Dr. H.M. Panchakshariah,
Published by Karnataka Legislative Assembly Secretariat, Vidhana
Soudha, Bangalore-, Pages- 90+8., Priced at Rs. 15-00.

First Edition: February, 2001

© Right of Publication:
Secretary,
Karnataka Legislative Assembly Secretariat,
Vidhana Soudha, Bangalore-1,

Printed: Director of Printing and Stationary
Government of Karnataka,
Dr. B.R. Ambedkar Veedhi,
Bangalore-1,

C-5989

3/8/2002

ಪೀಠಿಕೆ

ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುಖೀ ಮಹೋತ್ಸವನ್ನು ಆಚರಣೆಯ ಅಂಗಮಾಗಿ ಈ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದು ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳಾಗಿ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಅದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕಸಭಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯದವರು ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ. ಪಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿ ಹಾಗೂ ಆಂಗ್ಲಾವೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಧ್ಕರ್, ಡಾ: ರಾಂಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯ ಮತ್ತು ಶೇಕ್ ಮಹಮದ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಮೇನನ್ ಮೊದಲಾದ ಗಣರಾಜ್ಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿರುವ ಸಂಕೋಷಕರ ವಿಷಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಕುರಿತ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕನ್ವಾಟಿಕ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲವು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಬಿ. ಶಿವಪ್ಪನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ವಿಜ್ಞಾಂಸರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು.

ಈ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯಪಟುಗಳ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ, ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡ, ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ವೈಕುಂಠಬಾಳಿಗ, ಕೆ.ಎಸ್. ನಾಗರಕ್ಕಮ್ಮೆಜ.ವಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಸ್ತರಗಳನ್ನು ಹೂರತರಲಾಗಿದೆ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಡಾ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಪಂಜಾಕ್ಷೇರಯ್ಯ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ತಣಿ ಶ್ರೀ ಜೀ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಢ್ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಲು ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಅಂದಂತಹ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಸಂಸದೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಉವಟುಕ್ಕಾಗುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ದೇವಿದ್ರೌ ಸಿಮೆಯೋನ್

ಸಭಾಪತಿ

ಕನ್ವಾಟಿಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು

ಎಂ.ವಿ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕನ್ವಾಟಿಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆ

ಅರಿಕೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಅನುಕರುತ್ತೇಯ ಹಾಗೂ ಚಿರಸರ್ತನೇಯ ವಿಧಾನ ಮಂಡಳವು ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಳಿಸು ಹೋರ ತರಲು ತೀವ್ರಾನಿಸಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಈ ಗ್ರಾಮಿಗೆ ಸಂದರ್ಭಾರವ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ದಿ ॥ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಂದಿರುವುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷ ತಂದಿದೆ. ಅವರ ಶಸ್ತ್ರ, ಸಮಯ ಪ್ರಚ್ಛೆ, ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಸಂಸದೀಯ ಪಟುವಾಗಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಾಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಬದುಕು ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಾಯಕವಾದುದು. ಅವರು ಸಭೆಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳೊಡನೆ ಪೂರ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತಹದ್ದು.

ಶ್ರೀಯುತ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಒಂದು ದೂರಕದ ಕಾಲ ಸಂಸದೀಯ ಜೀವನ ನಡ್ಡಿದ್ದರೂ ಅವರ ಬದುಕು ಅವಿಸರ್ತನೇಯ. ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, ಶಾಸಕರಾಗಿ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರ ಬಹುಮುಖವಾದುದು. ಅವರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಕ್ಯದಿಂದ ಇಡೀ ಸದನವನ್ನು ಮೂಕಸ್ವಿಕರಣ್ಣಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವಾದ-ವಿವಾದಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೇ, ಅರ್ಥವ್ಯಾಖ್ಯಾತೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಟ್ಟಿ ಪ್ರಯತ್ನ. ಇದು ಶಾಸಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಯಾವಕಾಶ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಮಂಡಳದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪ ಸಮಿತಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದನೆ. ವಿವರ ಸಂಗ್ರಹಕೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಮ್ಮಾಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ ಕೆ.ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ ಶ್ರೀಗಲ್ ಇವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದಿಸುವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅಕ್ಷರೆಯಿಂದ ಪ್ರೌತ್ತಾಹಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸನಾತ್ನಕ ಕುಲಪತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯ ಶೀಲರೂ ಆದ ಪ್ರೇರಣೆ ಎಸ್.ಪಿ.ಹಿರೇಮರ್ ರವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಪ್ರೋ.ಜ.ಟಿ. ಮರುಳಿಸಿದ್ದಪ್ಪನವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ.

ಡಾ॥ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಪಂಚಾಕ್ಷರಯ್.

ಎಂ.ಎ., ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ.

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,

ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

ದಿನಾಂಕ : ಫೆಬ್ರವರಿ, 2001

ಸ್ಥಳ : ಜಾಫನಸಹಾದಿ

ವಿಧಾನ ಮಂಡಳದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಉಪ ಸಮಿತಿ
(1998-1999)

ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ:

1. ಬಿ.ಬಿ. ಶಿವಪ್ಪ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
2. ಶ್ರೀರಂಗದೇವರಾಯಲು	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
3. ವಸಂತ ಕಮಲಾಕರ ಅಸ್ಟ್ರೋಟಿಕರ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
4. ಶ್ರೀಲ್. ಜಿ. ನಮೋಸಿ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತೊ ಸದಸ್ಯರು	
5. ಡಾ॥ ಮಹಾರೆವ ಬಣಕಾರ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತೊ ಸದಸ್ಯರು	
6. ಕೆ.ಸಿ ಪ್ರತ್ಯುಷಿದ್ಧಶೈಲ್ಪಿ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತೊ ಸದಸ್ಯರು	

(1999-2000)

ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ:

1. ಬಿ.ಬಿ. ಶಿವಪ್ಪ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
2. ಕಾಕಾಸಾಹೇಬ ಪಾಂ. ಪಾಟೀಲ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
3. ಸಿರಾಜ್ ಶೇಖ್	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
4. ಹಿ.ಎಂ. ರಂಗನಾಥ್	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
5. ಎನ್. ಸಂಪಂಗಿ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು	
6. ಡಾ॥ ವಿ.ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತೊ ಸದಸ್ಯರು	
7. ಡಾ॥ ಎಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡ	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತೊ ಸದಸ್ಯರು	
8. ಜ. ಮಧುಸೂದನ್	ಸದಸ್ಯರು
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತೊ ಸದಸ್ಯರು	

ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಬದುಕು ಬರಹ ಮಾಲಿಕೆ

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - 1

ಮೃತ್ತಿ, ವೃತ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಜೀವನ್

(ಪುಟ: 1)

ಭಾಗ - 2

ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಲಾಪಗಳು

(ಪುಟ: 27)

ಭಾಗ - 1

ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಜೀವನ

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ

ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮನೆತನ

ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ತಂದೆ ಬಸವಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಬಹು ಜನಮಕ್ಕಳಿಂದ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯವರು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು. 1900ರ ಫೆಬ್ರವರಿ 12 ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಜನನವಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಅವರ ಮನೆ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆರಾಧ್ಯರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಗೆ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಅವರ ಸ್ವಾಗೃಮಾಡ ಜಂತಗಳ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಧ್ಯರು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು ಮನೆ ಕಣಜ ಹಾಗೂ ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಗೇವು (ಅಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಧನ) ದವಸ-ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಧಾತು - ಕಂಶ್ಯರ ಸಂವರ್ಣರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ಬೇಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜನ ಕಂಗಲಾಗಿದ್ದಾಗಿ ಬಸವರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹಗೇವು - ಕಣಜಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟು ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಶವು ಅವರ ಮನೆತನವು ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮುಂದಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಕಲೇಶ್ವರಾಧ್ಯರು ಬಸವರಾಧ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವರು. ಇವರ ಸಂತರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕಾಶೀ ಆರಾಧ್ಯ, ಬಸವರಾಧ್ಯ, ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಾಧ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ಬಸವರಾಧ್ಯರು ಅರಮನೆ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಂದಿರದ ಪುರೋಹಿತರೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಅದೇ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕೆಳೆದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಪ್ರೇರಣಾವ ನೀಡಿತು.

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಯುತ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಂದ, ಮಹಾರಾಜರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ವಾತ್ರೆರಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು 1912 ರಲ್ಲಿ ಮರಿಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅರಮನೆಯ ಜಪದಕ್ಷೇಮರದ ಶಂಕರ ವಿಲಾಸ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ದೊರೆತಿತ್ತು.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

“ಬೆಳೆಯುವ ವೈರು ಮೋಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ” ಎನ್ನುವುತ್ತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಚೇಷಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಆಟ ಪಾಠಗಳೆರಡಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲುಗೈ ! ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೋದಲ ಬಹುಮಾನ ಅವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಸಂಗಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಅಸೂಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ತರಗತಿಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರೆಂದೂ ಕೂಡ ಪ್ರಥಮ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಭಾಷಣ-ಲೇಖನ ಸ್ವರ್ದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೊಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ್ರೇಸರನೆನಿಸಿದ್ದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು 1915ರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಪರಿಶೈಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದಿನ ಕಾಲೇಜು ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಮುದುಪಾಗಿತ್ತು.

1917 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎಪ್.ಎ (ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯರ್) ಮತ್ತು 1920 ರ ಬಿ.ಎ. ತರಗತಿಗಳ ಪರಿಶೈಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರಥಮ ಸಾಫ್ಟ್‌ಗಳಿಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಯತರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸೌಜನ್ಯಪೂರ್ವ ನಡೆಸುಡಿಗಳು, ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ- ಇವು ಕಾಲೇಜನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲರ ಶ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದವು. ಸತತ ಪರಿಶೈ ಅಳಕಲದ್ಯೋಯಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವರು ಪೌರನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತನೆಗೀಲರಾಗಿದ್ದರು.

ಇವರಿಗೆ ನಾಯಕತ್ವದ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು. 1920-22 ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀಯತರು 1923ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ದುಯಾಗಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದು ಇಂಗ್ಲಿಂಡಿನ ಆಳ್ಪದ್ರೋ ಮತ್ತು ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ವಿದ್ಯಾಂಸರ ಗಮನವನ್ನು ಸೇಳಿದಿದ್ದು ಶ್ರೀಯತರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒರೆಗಳಿಲ್ಲಿನಂತಿತ್ತು.

1923ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎಂ.ಎ ಪರಿಶೈಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರಿಗೆ ಸುಖಾರ್ಥ ಮದಕ ಮತ್ತು ಸೊಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇತಕ (ಇನ್‌ಪೇಕ್ಟರ್) ಹುದ್ದೆಗೆ ಕರೆ ಬಂದಿದ್ದು ಅವರ ಉಜ್ಜಲ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಸ್ವಷ್ಟ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀಯತರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಗರೆದವರಲ್ಲ ಅಂದಿನ ಮಹಾರಾಜರಾದ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಾಲ್ಕಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಪ್ರಭುಗಳು ಮತ್ತು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಮಿಜ್ ಇಸ್ಲಾಮೀಲ್ ಇವರ ಪೂರ್ವಿವಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು ಶ್ರೀಯತರಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದ ಕಾರ್ಯದಕ್ಕಾಗೆ, ಶಿಸ್ತ ವಿವೇಚನೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಸಂಧತೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತಿದ್ದ ಸೇವಾವಕಾಶದ ನಾಲ್ಕು ಸರಪಳಗಳಿಂತೆ ಇದ್ದ ಅವರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದವು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು

ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಪಾರಂಗತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದಿತ, ಕ್ರೀಡೆ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇರಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿದರೆಂದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಅವರು ಎಂ.ಎ ತೇಗ್ರೆಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಹಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಪೆಟ್ರೋ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂದು ಹಾಮರಾಜನಗರ ವಲಯ ತಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಎಳಂದೂರು ಮತ್ತು ಗುಂಡಪೇಟೆಗಳು ಆ ವಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ರೇಂಜ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ಟ್ರೆಲ್‌ಲೂಪಾಲ. ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಲಾರಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರೇಂಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಗೂ ಖಿಡ್ಗಾಗಿ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ (ಅಂದಿನ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶಾಸನ ಸಚಿ) ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಯುಕರಿಗೆ ರವಿನ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸದಸ್ಯರೊರ್ವರು ಆಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾಗ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಹೇಸರು ಪ್ರಸಾಪಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಇದಾದ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅಮಲ್ಲಾರರಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿತ್ತು. ಕೇವಲ ಮಹಾರಾಜರ ಸರ್ಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುಬ್ಬಿಲ್ಲ ಒಂದು ಕೂಟವಾಗಿದ್ದೂ ಅಂದಿನ ದಿವಸನು, ಕೆನ್ನಿಲುರುಗಳು, ಪ್ರಜಾರ್ಥ ಅಭಿಮೂರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮನ್ಯಾಂಶಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರವಿನ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೂ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಇದ್ದ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದು ಹೋಯಿತು.

ಆದರೆ ಶ್ರೀಯುತರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಹಾಗೇ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಾನ್ತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಡೆರೆಕ್ಟ್ರ್ ಆಫ್ ಪೆಟ್ರೋ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಅದು ಕಿಂಗ್ಲ್ ಹನುಮಂತರಾಯರ ಕಾಲಾವಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ತರುಣರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ತಾವು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಏಕ್ಕೆಇಶ್ವರಯ್ಯನವರಂತೆ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅವರಂತೆಯೇ ಕೇರಿಕ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಹದುವಾಗಿತ್ತು. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ಹಿಂದಿನವರಾದ ಚಂಗಲ ರಾಯರೆಡ್ಡಿಯವರು ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯತೆರೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಎಚ್‌ಕೆಎಂ್ ಆಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನಿ ಆರಿತಿದ್ದ ಸಿ.ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿಯವರನ್ನು ಅಂದ್ವದಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಸಿ.ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿಯವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ವರದಿಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು

ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಈ ಉದ್ದೇಶ ನಾಧನೀಗಾಗಿ ಒಂದು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಿತಿಯು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಿ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ದಕ್ಷಿಣಿಂದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯನ್ನು ಡೇರ್ಕೋರ್ ಆಫ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಯುತ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರೇ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರೇ ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನಿಂದ್ದೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿಪೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಸಮಿತಿಯ ವಾಪ್ತಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ಪಾರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ, ‘ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆನ್’. ‘ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳು’ ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಣೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಇಂದು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಆನೇಕ ಉಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಟಿ, ಉದ್ರೂ ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರಭಾಷೆಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮರಾಟಿ, ಉದ್ರೂ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಉದ್ರೂ ಮತ್ತು ತಮಿಳುಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಮಾತ್ರಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಷ್ಟುವ ಮಾತ್ರ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವಾದರೂ ಈ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಉಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಶಾಲೆಗಳಿರ ಬೇಕೇ? ಎಂಬುದು ವ್ಯಶ್ಯೆ.

ಹನುಮಂತಯ್ಯ - ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಸಮಿತಿಯು ಇದನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಉಲಿನ ಅಥವಾ ನಗರದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಶಾಲೆಯಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಫಾರಸನ್ನ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೊಲಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಠ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಾಲಾ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದ ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಡಿ, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆಟವಾಡಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ ಕೂಡಿ ಬಾಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ‘ಭಾಷೆಕ್ಕೆಯನ್ನು’ ಎಳಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಾರದು ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಮಕವಾಗಿದ್ದ ಕೊತ್ತಾರಿ ಆಯೋಗವು ಇಂಥದೇ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಮಾಡಿತ್ತು. ಆಯೋಗವು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಲಾವ್ಯವಸ್ಥೆ

(Common School System) ಎಂದು ಕರೆಯಿತು. ಪನ್ಮಂತಯ್ಯ - ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಈ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಂಜಸ ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಣ್ಣಾರ್ವಾ ಗಳಾಗಿದ್ದವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಸಾಲ್ಕಾರ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ ಒಂಟ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಉದ್ದೇಶ ತಾಲೆಗಳ ದ್ವಿತೀಯಸ್ತಾಪಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಪ್ರಾಂತದವರಾದ ಆವರಿಗೆ ಉಪಾಧಿಭಾಷೆಯು ಸ್ಕೋರ್ಯು ಮುಹ್ಮಿರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆವರಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಗೋರವವೂ ಇದೆ. ಉದ್ದೇಶಾಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕರವಾದ ಪ್ರಗತಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಆಕ್ರಮವಾದ ಹಾಜರಿ ಪ್ರೋಫೆಕ್ಟರ್ ಮೂಡನಬಿಕೆ, ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಿರ್ದ್ವಿಕ್ರಿತಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಿಸಿದಾಗಿದ್ದರು. ಪನ್ಮಂತಯ್ಯ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ನು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ದ್ವಾರ್ಪಾಟಿ ದ್ವಾರ್ಪಕ್ಕರೂ ರವರು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ಆವರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ನುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಚ್ಚಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಉದ್ದೇಶ ಕ್ಷಾತ್ರಾಂಶು ಒಂದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಾವಧಾರಿ ಆವರಳ್ಲಿ ಪರಾಷ್ಟ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮಟ್ಟಿ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದೆಂಬ (ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು) ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಹಾಗೇಯೇ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಕ್ಷಾತ್ರಾಂಶ ಶಿಕ್ಷಕರಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಧಾರಿ ಆವರ ಆಕ್ರಮವಾದ ಹಾಜರಿಗೆ ತೆದೆಯಂತಹಾಗಿ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬಹುದು ಅಲ್ಲದೆ ಆವರಪರಳ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಳಿಯಲೂ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಈ ಕೂಡಲೇ ಈ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದೂ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಖ್ಯವಾದ್ಯಾಯಿರ ಹಿರಿತನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆವರು ಉದ್ದೇಶ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿರಬಹುದು ಆಧವಾ ಕ್ಷಾತ್ರಾಂಶ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪಿನಗಳಲ್ಲಿಯೋ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಜ್ಞಾನಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವರೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದರಂತೆ ಒಂದು ಉಲ್ಲಿವ ಆಧಾರ ನಗರದ ಒಂದು ಭಾಗವ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಒಬ್ಬರೇ ಮುಖ್ಯವಾದ್ಯಾಯಿರು ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಜ್ಞಾನಯಂತು. ನಂತರ ಏರಡುಮಾರಗಳ ತರುವಾಯ ಅಜ್ಞಾನಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಇಂದಾದೂ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಒಂದು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಆಜಿನಿಗೆ ತರುವುದಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪನ್ಮಂತಯ್ಯ - ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಮಾಡಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ನರಂದರೆ ಭಾವಾ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ಷೇ ಸುಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ. ಕ್ಷಾತ್ರಾಂಶ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ತರಗತಿಗಳಿಂದ ಆಮರಚೋಶವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು ಬಹು ಸಾಧುವಾದುದೆಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ವರಂತ ಒನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಆಮರಚೋಶವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದರೂ ಆಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದಿನಿಂದಲೇ ಈ ಸುಧಾರಣೆ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ವಾಯಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾವಾ ಭೋದನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರಣ ಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಂತೂ ಆಂಧ್ರ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಿಗುಪ್ರದಿಲ್ಲೇಯೋ? ಇಂಥ ಒಂದು

ಸನ್ನಿಹೆಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಧಾರಣೆ ಆಚರಣೆಗೆ ಬರುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರಿಗೆ ಈ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಕ್ಕಳಿಯಿತ್ತೆಂದರೆ ಅವರು ನಿವೃತ್ತವಾದ ಮೇಲೆಯು ತಮ್ಮಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಪ್ರಾಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದು ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ವ್ಯಧಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹನುಮಂತಯ್ಯ - ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರ ಸಮಿತಿಯು ಮಾಡಿರುವ ಮೂರನೆ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸಂದರೆ ಸೇಕೆಂಡರಿ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಧನವೂ ಇಲ್ಲ. ದೇಹಕ್ಕೂ, ಕೈರಳಿಗಳಿಗೂ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲ. “ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡಬಲ್ಲ” ಎಂಬ ತತ್ವ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ. ಈ ಕೊರತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ತಜ್ಫರ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಅಂಶ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರ ಸಮಿತಿಯು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎರಡನೆಯ ಕೊರತೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಯಾಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರ ಸಮಿತಿಯು ಕಾಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಯಾಗಳರಡನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. ಇದು ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆ.

ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಮಿತಿಯ ಚರ್ಚಿಸಿತು. ಅಂದು ಸಂಸಾನಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಿತ್ತು. ಆದು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ಸಂಸಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಚ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನೇರವಾದ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲವೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಮಿತಿಯು ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ಹೊರೆ ಎಂಬ ತೀವ್ರಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣ ಸೇಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಸ್ವಾಯುತ್ತಮಂಡಳಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತಪೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಹನುಮಂತಯ್ಯ - ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರ ಸಮಿತಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಮತ್ತು ಸೇಕೆಂಡರಿ ಶಿಕ್ಷಣಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಮಂಡಳಿ ಇದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೇಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗಬಿಲ್ಲದು. ಸೇಕೆಂಡರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಬೈದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಮಂಡಲಿಗಳಿರಬಹುದು. ಸಮಿತಿಯ ಈ ಸಲಹೆಯು ತುಂಬ ವಿವೇಕಯುತವಾದುದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಹನುಮಂತಯ್ಯ - ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರ ಸಮಿತಿಯು ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಅವಾಂತರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಫ್ಟೇಷನ್ ಕಾಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂದು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಇಂದಿನ ಉಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಮಿತಿಯ ಸಮರ್ಥವಾದ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದೆ.

సమితియల్లి అతి మక్కలవాద ఘత్కవన్న వహిసిద్ధ మలారాధ్యర దొరద్యష్టి సమితియ శిఫారస్సగళల్లి చేస్తాగి వ్యక్తవాగుత్తదే.

షాఖజనిక శిక్షణ ఇలాచీయ నిద్రోళకశాగిద్ద మల్లూరాధ్యరు అందు అస్త్రిత్వదల్లిద్ద యునిమిచిటి కౌన్సిలోన (అందరే ఇందిన సిండికేట్ సమానవాద సంస్థ) సద్గుర్యాగిద్దరు. ఆవరు కౌన్సిలో సద్గుర్యాగిద్ద అతి ప్రభావశాలిగళాగిద్ద, విశ్వ విద్యానిలయద ఆనేక ప్రముఖ నిధానరాగణిగి కారణాదాగిద్దము తిళిదుబరుత్తదే. ఆవరు శాసన సభాసద్గురాద మేలే మేసూరు విశ్వవిద్యానిలయద సిండికేట్ సద్గుర్యాగిద్దరు. హిందినంతయే సిండికేట్ నెల్లియులు ప్రాభువీ సద్గుర్యాగిద్ద కాయసివిసిద్దరు.

మల్లూరాధ్యరు మత్తేరదు శైక్షణిక సమితిగళల్లి కెలసమాడిద్దరు. అల్లదే ఆవేరడశ్వు అవరే ఆధ్యక్షరాగిద్దరు. ప్రావుపూధమిక శిక్షణవన్న పురితు ఒందు వరదియు ఆధ్యయన మాడితు. ముందే బంద సకారగళు ఆదక్కే యావ మక్కలవన్న కొడలీల్ల. ఆదుదరింద ఆ వరది కభేరియ గూడుగళల్లి కోళియత్తలే ఇరువుదు దురంతవ సరి. మత్తోందు సముద్రశిక్షణ మసూదోగి సంబంధపట్టి సమితియాగిత్త. శ్రీ. బదరీ నారాయణ ఆయ్యంగారా రవరు శిక్షణ మంత్రిగళాగిద్దగ నేమకవాద ఈ సమితియు ఖాసగి శాలేగళన్న నియంత్రిసబల్ల ఒందుమసూదీయన్న తయారిసితు. అదు దేవేగౌడ సమితియింద ముందే పరిష్వాగుగొండితు. ఒక్కారే హేళువుదాదరే ఈ ఎరడూ సమితిగళ కాయ్యక్కేత్త అతి చిక్కదు. హనుమంతయ్య మల్లూరాధ్య సమితియు మాడియంధ గుభిర సలహేగళన్న ఈ సమితిగళింద నిరీక్షిసుపుదు సరియల్ల. ఒక్కినల్లి శైక్షణిక క్షేత్రదల్లి మల్లూరాధ్యరు మాడియంధ సేవే అమోఫవాదుదు.

క్రెప్సు మత్తు మల్లూరాధ్యరు

శిస్తు దక్కతే ధైయోఽత్థాహ, అశావాద-ఇవేల్లదర సమీళిత శక్తిగే మత్తోందు హసరు మల్లూరాధ్యరెండే హేళుబహుదు. సకారద యావుదే సేవా క్షేత్రవాగలి, సమాజజీవనద ఒందు సుధారణయాగలి శిక్షణ క్షేత్రద ముంచొణయల్లగలి, యువజనోఽత్తవదల్లగలి, ఆవర ఉత్థాహ, అశావాద, స్వాత్మిక ప్రతిభే మత్తు దక్కతే ఇవేల్ల గుణగళన్న ప్రదర్శిసువంధ నాయకత్వవన్న వహిసిద శ్రీ జె.బి.మల్లూరాధ్యరు 20సే శతమానద మధ్యకులదల్లి షాఖజనికర గమనస్తు సభిద మహావృక్ష. ఆవరోడనే సంభాషిసుపుదాగలి, ఆవర నాయకత్వదల్లి కెలస మాడుపుదాగలి, ఆవర మాగ్ఫద్రాన పడేయపుదాగలి, ఆవర సకారవన్న హోందుపుదాగలి వ్యక్తి ఒందు వితిష్ట శిక్షణవాగి పరిణమిసుత్తిత్తు.

ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಶಿಸ್ತು ಮೃಪಸಾಳಕೆಗೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಶಾಖಾದ - ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅವಕಾಶಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಮುದಾವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಪಡೆದು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ದಕ್ಷಾಧಾರ್ಯಕತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದ ಕಣಾರಟಕ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆನೇಕರಿಗಿಂದ್ದ ಆಸೇ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು. ಅಭಿರುಚಿ-ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಫಲದಾಯಕವಾಗಿ ವಿಕಸಿಸಲು ನೇರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಿತ್ವ ಮೂಲ್ಯಾದ್ಯಾಸ ತಿಳಿಯು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

20ನೇ ಶತಮಾನದ ಮುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣಾರಟಕ ತನ್ನ ರಂಗಭೋಮಿಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವನ್ನು ಗುಣ್ಣಿ ನಾಟಕ ಮಂದಲಿಯ ವಚ್ಚೋತ್ಸವವನ್ನು ಯೈಸ್‌ಮೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಂಬಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿತ್ತಾ ಆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ನಾಡಿನ ಹಳೆಯ ಸಂಟಃಸಂಪರ್ಯಾಸ, ಹಳೆಯ ಸಂಟಃಪ್ರೇಪ ರಿಂದ ನಾಟಕಗಳ ಅಂಧನಯ. ದಲಪು ರಂಬನಿಗಳ ಒಡೆಯರಿಗ ಸಾಫ್ತ್ವ, ಸಮ್ಮು ರಂಗಭೋಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಪರಸ್ತ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಬೊಂಬೆಯಾಟ, ಕೆಲುಕುದುರೆ ನೈತ್ಯ-ಇಮೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಸಿದಂತಹಿತ್ತು, ಆಗ ಮಲ್ಲಾರಾಘ್ವರು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರೂ ಅಂತ್ಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಯರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಲ್ಲಾರಾಘ್ವರು “ಅದ್ವಾಷ್ಯವಿಂದ ಯಾವ ಸಾಧನೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸಮ್ಮು ರಂಗಭೋಮಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಯಶಸ್ವಿಸ್ವ ವಿವರಿಸುವ ಒಂದು ನಾರ್ತರ ಗ್ರಂಥದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ಸಮ್ಮು ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಣಾಮಸ್ಥಂತ್ರ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾತಿತ್ವ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದ್ವಿರಿಂದ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವಿವಾಯ್” ಎಂದು ಸಲಪ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಮಂದಲಿಯವರಂತೆ ಕೆಲವು ಇನ ನಾಯಕರಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅಸ್ತ್ರೀ ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬರೀ ಉತ್ಸವವಾಗಿ ಅದು ಮುಗಿದರಷ್ಟು ಸಾಳಿದು ಎಂದು ಸಲಪ ಮಾಡಿದರು. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿರು ಅವರ ಸಲಪೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಹಾರ್ಡ್‌ಸಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಂಗಳೂರಿನ ಬ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಪಾದಕ ಮಂದಲಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಅವರು ಆಚಕ್ಷಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಲಯವನ್ನು ವಿರ್ಝಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟರ್ಲಿದೆ, ಅವರ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದರು.

ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಆಚರಿಸಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಚ್ಯಾಸಾರಿನ ತ್ಯಾಗರಾಜರಸ್ತೇಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಆನೇಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಹೊಂಡಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ನಾಟಕ ತ್ರಿಯೆರಿಂದಲೂ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಕಂಪನಿ ಉದಾರವಾಗಿ ಧನ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿತ್ತು. ನಾಟಕ ಮಂದಲಿಗಳು ಮಾಡಬು ಚರ್ಚೆಗಳಿಂತೆ ಒಂದು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ,

ಸರ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹೊವೆ ಸಹಾಯ ಸಹಾಯದಲ್ಲಿ ಒರಿಲೀಲ್ಲ ಇದ್ದಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಹೊಮುಗಿದ್ದ ಬಹುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರಲಘಗೆ ಸಂಸಾರಾಧಿಕ ತಾರೀಖಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಮುಂದಷ್ಟೆ ಪೂರ್ವಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರಿನ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಸಿರ್ವಫ್ರಾನ್‌ಕೆಯ ಪಟ್ಟಪನ್ನ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಚೇಸರಗೋಂಡ ನಿಯೋಜಿತ ಸರ್ವಾದಕವರ್ಗ ಸಮಿತಿಗೆ ಕಾಗಿ ಬರೆದು ಸಂಭಾವನೆಯ ಹಣವನ್ನಾದರೂ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಮಿತಿ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದರೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಂಭಾವಕವರ್ಗ ತಾವು ಆ ಕಾರ್ಯಾದಕವನ್ನ ಘೂರ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಲೇಖಿಕರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಲೇಖಿಸಣಿಗೆಲ್ಲ ಆವಾ ಬರಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡವ್ಯ. ಆಗ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮೀತ್ತಾದ ಸ್ವಾಯಂಮೂರ್ತಿಯವರಾಬಂಧನ್ನ ಸಂಭಾವಕರಾಗಿಲ್ಲ ಬಿಷ್ಪಿಸಿದರು.

ಅವರು ಸಂಭಾವನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿ ಮುಂಗಡ ದೊರೆಯದಿರಲು ರಾಜಿಸಾಮೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿ ಅವರು ಮತ್ತು ಲೇಖಿಕರಿಗೆ ಲೇಖಿನಾಳಾಗಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆನೇಕರು ಲೇಖಿನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದ ಲೇಖಿನಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಸಮಿತಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದರು.

ಮದ್ದೆ ಮದ್ದೆ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಕೆಯ ಕಾರ್ಯಾದಲ್ಲಿ ತಲೆಮೋರಿದ ವರದು-ತೊಡರುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಆದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರು ಬಂತು. ಯಾರು ಸಂಪಾದಕರಾದರೂ ಸಂಭಾವನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮಿತಿಯ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಅಸಂಭವ. ಆದರೆ ಗ್ರಂಥಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಗಲೇಬೇಕು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತೀವ್ರಾನಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ದೇಸರನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಜಪಾನ್, ಇಂಗ್ಲಿಂಡ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಬಿಮಾ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಆಯಾ ದೇಶದ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪುರಿತು ಲೇಖಿನಗಳು ಬಂದಿದ್ದವು. ಅವು ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದುರಿಂದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರೇ ಅವಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಸಮಿತಿಯವರು ಆಗಲೇ ಮುದ್ರಣಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗತ್ಯವಾದ ಪಡಿಯಚ್ಚಾಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಲೇಖಿನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ಶ್ಯಾಗೆ ಆಗಿನ ಪ್ರೌದ್ಯಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಮೈಸೂರು, ಇದರ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುವಾಲರಾಗಿದ್ದ ಡಾ॥ ಎನ್.ಎಸ್. ವೀರಪ್ಪನವರ ಲೇಖಿನವು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದನ್ನು ಒದಿ ಅದಕ್ಕೊಂಡು ಏರಿಕೆ ಬರೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಆವರ ಪ್ರಾಣ ಲೇಖಿನವನ್ನು ಒದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾರ್ಪಕ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು

ಸೂಚಿಸಿ, ಹಿರಿಯ ಅನುಭವಿ ಸಂಪಾದಕರನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಾಲ ಆಗಲೇ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಮಾರ್ಗಿಕವಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದರು.

ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಅಂಗ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಆರಮನೆಯ ಸರಸ್ವತಿ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಏರವಲು ತಂದಿದ್ದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಡಾ॥ ಎನ್. ಎಸ್. ವೀರಪ್ಪನವರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು “ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಲೇಖನ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು: ಮುಂದೆ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗುವಂತೆ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕೆಂದು” ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನದಂದು ವೀರಪ್ಪನವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಶಿರಾದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಅವರಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದ್ದರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ಗ್ರಂಥದ ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಚಾಮುಂಡೆಶ್ವರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಾಗದ, ಪಡಿಯಚ್ಚ ಮುಂತಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರೇ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವೈಶಿ ಮತ್ತು ಹಷಣ್ಣಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಬೆಳ್ಳಾಪಿ ನರಹರಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಗುಬ್ಬಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸಮೇಳಣದ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯ ಅದುವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಏವಿಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಲ್ಲ ಹಣ ವಚ್ಚುವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಹಣವೆಲ್ಲ ಆಗಲೇ ಮುಗಿದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾರವಾಗಿ ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡಲು ಒಫ್ಪಿದ್ದ ಗುಬ್ಬಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಗಳು ಆವಾಯಿಸಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ಯಾವ ಸಹಾಯವಾ ದೋರಿಯಾಯಿತು. ಆಗ ಸಮಿತಿಯ ಸಂಚಾಲಕರು ಸಮಾರಂಭಿಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲಿ ಮುಂದು ಬೀಳುವುದೋ ಎಂದು ಶಂಕಸ್ತಿದ್ದರು. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಕೊಂಡು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನೇರಪೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಈ ಹೊಸ ಹೊಡುಕು ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣದ ಅನುದಾನ ದೊರಕಬಹುದಿಗೆದ್ದರೂ ಅದು ಸಾಲದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೊಂದು ನೂತನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಹಳೆಯ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಏರಾಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರಾಡಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಧಾರ್ಮಕ ಮೂಲಕ ಆಗುವ ಧನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಖಚಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಗೂ ಇದು ಒಫ್ಪಿಗೊಯಾಯಿತು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಆ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಎಲ್ಲಾ ಏವಾಡುಗಳನ್ನು ಪಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಿಂದಿನ ನಟನಟಿಯರಿಂದ ನಾಟಕಾಭಿನಯ, ಸೃತ್ಯಾಭಿನಯ, ರಂಗಗೇತೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಏರಾಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತೊಗಲು ಬೋಂಬೆಯಾಟ, ಕೇಲುಕುದುರೆ ಸ್ವತ್ಯ, ಯಕ್ಕಾನ ಬಯಲಾಟ, ಜನಪದ ಗೀತೆ ಕೋಲಾಟ ಮುಂತಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೇಷಭೂಷಣದಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರದರ್ಶನ

ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಧನದ ಮೂಲಕ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಧನಪೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವುದೆಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ನೀಡಿದರು. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯ ಸಂಚಾಲಕರು ಒಟ್ಟಿ, ಕೂಡಲೇ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾದರು.

ಮೇಲಿನ ತೋಂಡರೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹದಿನೆಡು ದಿನಗಳಿದ್ದವು. ಸ್ವಾರ್ಕ ಗ್ರಂಥ ಅರ್ಥಭಾಗ ಮುದ್ರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನಧರ್ಮಭಾಗ ಮುದ್ರಣವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅದು ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಮಾಲೀಕರ ಕಿರುಗೂ ಬಿದ್ದು ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಗಡ ಹಣ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮಿಕ್ಕ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ‘ಸಮಾರಂಭ ಮುಗಿದು ಎಲ್ಲರು ಅವರವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಲಿ’ ಎಂದು ಹೊಂದ ಮುದ್ರಣಮಾಲೀಕರು ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಪಾವತಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಿ ವೀರಪ್ಪನವರ ಎದುರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವೀರಪ್ಪನವರು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೂರಿತೆಂದುಕೊಂಡು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೊಂಡು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ವೀರಪ್ಪನವರನ್ನು ಚಾಮುಂಡಿಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ತಮ್ಮುದಿರಾದ ಕುಮಾರಾಧ್ಯರು ಯಾವುದೋ ಉಳಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನೆ ನಿವಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಣ್ಣಂದಿರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಲೋಚಿಸಿ “ನೋಡೋಣ ವೀರಪ್ಪನವರನ್ನು ನನ್ನೊಳಿದನೆ ಕಳಿಸಿ” ಎಂದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಅವರೊಡನೆ ಹೊರಡಲು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ವೀರಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ವೀರಪ್ಪನವರು ಕುಮಾರಾರಾಧ್ಯರೊಡನೆ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಭಾವಂದಿರಾದ ಬಿ.ಎನ್.ಎಸ್. ಆರಾಧ್ಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಾರಾಧ್ಯರ ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಪ್ಪು ಹಣ ಸಂಗ್ರಹವಾಯಿತು. ವೀರಪ್ಪನವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಅವರು “ಈ ಹಣವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ, ಅವರು ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವರಿಂದ ರಸೀದಿ ಪಡೆದು ಸಮಿತಿಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಒಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಡೋಣ” ಎಂದರು. ವೀರಪ್ಪನವರು ಕೂಡಲೇ ಆ ಹಣವನ್ನು ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ರಸೀದಿ ಪಡೆದರು. ಗ್ರಂಥದ ಮುದ್ರಣ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಈಗಾಗಲೇ ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಪಡಿಯಚ್ಚಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆರ್ಕೋಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ನಟಪನಿಯಿರ, ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಗಳ ಹಾಗೂ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿಗ್ರಂಥದ ಮಧ್ಯಮದ್ದೆ ಸೇರಿಸಲು ವೀರಪ್ಪನವರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಹೊನೆಹೊನೆಗೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ನೂರಾತ್ಮಕದ್ವಾರೆ ದಿಸ್ಪರ ಸ್ವರೂಪಾದಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ, “ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದ್ದೇ ಕೆಂಪಾನಿಯನ್ನು ಮುಂದೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನುಚಿತವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಳೆಯೇ ಮಂಬಾಳದ್ದು; ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆದರಿಂದ ಲಾಭಕಾಣಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಆದು ಫಲವಿಟ್ಯಾಲ್ಯಾದ್ಮು” ಎಂದು ಅವರು ಅರ್ಥಗಾರ್ಥಿತ ಸುಧಿಗಳ ಏರ್ಪಾಠಿಕದಿಂದಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯೊಳ್ಳಬಂದು ಹೀಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರು. ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಹಾನ್ ವೃತ್ತಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ఆదచ్ఛాదికారిగాలు | డి.బి.ఎస్.ఎస్.ఎస్.ఎస్.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಿಗೂ ಕೆಲವ ನಿರ್ವಹಿತರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಹಿಡಿತ ಮಾಡಿದ್ದೀರು. ಈಗಿನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥಕರಿಯಷ್ಟಾದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಧ್ಯಮಗುವುಂಟಿಲ್ಲ. ಕರ್ವಲ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಾತ್ ನಿಂದ ಕಾರ್ಯಕಾಳಿನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಒಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸಮರ್ಪಣೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತವರಳಿ. ಅಂಥ ಪಿರಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಾರ್ಥಾರ್ಥಾದ ಭಾವಿನಿಯನ್ನಾದ ಸಮರ್ಪಣೆ, ದಕ್ಷ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಾಯನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿಕ್ಕೆ ಹೃತ್ಕಿ ಚ.ಎ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯಾಯ. ಪ್ರದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಕ್ರಿಡೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದಳತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನೇವೆ ಅಪ್ಪಾವ ಮತ್ತು ಅಮೂಲ್ಯವಾದು.

ಒಂದು ನಾಡಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಆ ನಾಡಿನ ಭವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದ ಭದ್ರ-
ಖುನಾದಿಯಿದ್ದಂತೆ. ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದ ನಾಡಿನ ನಿರ್ಮಾಣ
ಮರಳಿಸಲ್ಪಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಸಂಯೋಗವೂ ಸಮಯೋಜಿತವೂ, ಸಮರ್ಥವೂ,
ಅರ್ಥಪೂರ್ವಕವೂ ಆದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಡಿನ ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು
ಹೊರಲಾರ, ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮಾಣಿತಯನ್ನು ಅರಿತ ಸರ್ಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತ ಸಂತರ, ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ

త్రియుమత మెల్లూరాధ్వరు లుటిపిడ్చు ఈ తిక్కొలు పరిణియస్న గమనిచిద శకార మరుపడమే 1954 రథ్యమే 'హంత్రుక తిక్కొలు జమిలీ'యోందశస్న రజిస్టర్ అవరస్న ఆదశ ఆధ్యాత్మిక నోటెంపు. మెల్లూరాధ్వరు బ్రిటిషర్ ఆడిషనల్ ఆదికారిగాలిగిచ్చారు. అపు బ్రిటిషర్ ల్యాప్ డాఫ్యూష్ గోలూగళ్లస్తుల్ ల్యాప్ ముఖేంద్రియాల్ ద్వాపామ మాత్రపల్లి తమ్ము ఆంత్రే కాలచమర్గో అనుష్టానమట్టి తెందచమ జూతెగే తిథిన చేపనపస్న నడేసిచమరు అవరిగ పటిసేట్లు రొపుడు బొసాపాస్సు లెక్కాపూరుస్తు సోచె, పేరపట్టి, దేలచ ప్రగతియస్న చ్ఛప్పియుల్లిట్టుకొండు మస్ట క్రోచ్ కమాగి లొభమాస్టించ మాముత్రిధ్వరు. అదరించాగి ముల్లూరాధ్వరు తాంత్రుక తిక్కొలు సాధక - బాధకేళస్న పరిశోధిసి, పరితీలిసి నూడిన రచిస్తాక్క కూడునాగిగి అస్తిత్వానీచ లేతియుట్లే కాంత్రుక తిక్కొలుత్తే సంబంధించ తిక్కొలు నిఱియస్న రూపిసియరు. ముల్లూరాధ్వరు కొణారకించల్లి ఆధికారిగణాలిగ్గరూ కొనారకి శకారద కేలిరికమంట తిక్కొలు పద్ధతియస్న అడశ్చ సంబంధించ నిఱియస్న రూపిసిచ్చారు. అపర పరిణత మస్సిపించ స్పెష్సిగొంచ ఈ తిక్కొలు పద్ధతి సమస్స భూరంతక్క మాదరియాయితు.

ఈ ఆవధియల్లి అందమే 1952-55 ర ఆవధియల్లి శ్రీనియుతెరు కౌణటక సహారద సావజనిక తిక్కనా ఇలాపయ నిదేశకచరు ఆగిష్టాప్రేమియిచస్తు నేనెడాగ, తిక్కనాక్షేత్రదల్లి పెళగి పెలిప్పక్కగొండ అపర ప్రూప్భే వాస్తుర సమగ్ర తిక్కనాద నూతన మాదిలయ నిరూపశయల్లి ఎందు నిశాయాయక పాత్రపస్తు పటిసిత్తు ఎంయిచస్తు మనగాణాబమదు. ఇచస్తు మనగండూగ ఆపరింద రూపితమాద తిక్కనాద నీఇతి నిరూపశయ మదత్తపస్తు ఆంపుచేశాక్కయిచుదు.

ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೂ ಅವರ ಪರಿಣತ ವಯಸ್ಸಿನ ಪಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದು 1960-61ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ರಚಿಸಿದ ‘ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ’ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ಎಂದಿನಂತೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತಮಗೆ ವಹಿಸಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ ನಿಷ್ಠೆ-ಮಿಶ್ನಾಸಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಈ ವರದಿಯ ಅಂದು “ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ” ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂಪಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಂಧಿ ಗಮನವನ್ನು ಸೇಳಿಯಿತು. ಅವರ ಭಾರಿ ಪ್ರತಂಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ತಮ್ಮಿನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಶಾಲೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಗಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕಾರಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸೆನ್ಟ್ರೋ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್, ಆಕಾಡೆಮಿಕ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಕಾಲೇಜು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಅನೇಕ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕನಾರಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ರೂಪಾರಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ದಕ್ಕತೆ, ಸ್ನೇಹಿತ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇರುದು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಭದ್ರುತೆ ಬಹಳಮುಖ್ಯ. ಆರ್ಥಿಕಸುಭದ್ರುತೆ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತ, ನಾಡಿನ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದೆ ಆ ನಾಡಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿರಬೇಕು. ನಾಡಿನಾಧ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತನ್ನಾಲ್ಕ ಪ್ರಮೋಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಇವೆರಡೂ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಥವಾಗಿ ನೆಲನಿಂತಾಗ ನಾಡು ಸಮುದ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ತೇಯಂ ಸಿದ್ಧ. ಎಂ.ಎ.ಪಂಚಿಧರರಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಇನ್ನೊಂದು ಆಸಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ನಾಡಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇವಲ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದೆ ಸಾಲದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಕಂಡ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನನಸು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಅವಕಾಶಗಳೂ ದೊರಕಬೇಕು. ದೊರಕಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಸ್ಥಯಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಕನಸಿನ ಪ್ರತಿಭೆ-ಸಾಮಾಧ್ಯಗಳ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಸಾಧ್ಯ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೆ ಅಂದ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶಗಳು ಅವರತ್ತ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಹಾಗೆ ಬಂದ ಯಾವೋಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಿಯಂದ ಜಾರಿ ಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ, ನಿಪುರುವೋ. ಕ್ಷೇಮಕರವೋ ಆದ ಪ್ರತಿಯೋಂದನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇಮಾಭ್ಯರ್ಥಯನ್ನಾಗಿ ನಾಡಿನುದ್ದಗಳಕ್ಕೂ ಧಾರೆಯಿರದರು. ಅವರ ಸದುದ್ದೆಶದಿಂದ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಚಿರಕೆಗಳು ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲವನ್ನು ನೀಡಿದವು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ನಾಡಿನ ಮುನ್ಸುಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾಲುಡಾರರಾದವು.

ವಿಶ್ವವಿಶ್ವಾತ ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯ ಶಿಶ್ರೀಗಳೂ, ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರೂ, ವಿಶ್ವದ ಮುತ್ತಿದಿಗಳಲ್ಲಿಬೂರೂ ಆಗಿದ್ದ ಸರ್.ಎಂ.ವಿಶ್ವಿಳ್ಳಾರಯನವರು ಭಾರ್ಯಾವತಿ ಉಕ್ಕನ ಕುಶಾಸ್ನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಕುಶಾಸ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಪ್ರವರ್ತಿ ಶಿಶ್ರೀ ಗಿರಾಗಿಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಕೇಳುವರೀಲ್ಲದೆ ರಾತಿಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಬಿದ್ದು ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸಂಕಟಮಯ

పరిస్థితియల్లి సర్.ఎం.వి. అవరు మల్లూరాధ్యరన్న కాయక సమితి (Work Council) గే కాయిదశిగళన్నగా నంతర మారాటపిభాగద ఆధికారిగళన్నగా నేమిసిదురు. ఆగ ఈషాష్టిలరాద మల్లూరాధ్యర చతురగియి కుతల కాయిపటుత్తె కాయోనుఖ్యివాయితు. భద్రువతి ఉన్కెన కాబిానేగే నవశీతెన్నమూడి నవజీవన సంచారవాయితు. ఉన్కెన కాబిానే హోసదగి మాడిద బ్యైస్కెదింద జీవేంతమాయితు. మల్లూరాధ్యర రాష్ట్రధ్వంత వాదరసదంతే ఓడుడిదరు అల్లద హోదలేల్ల భద్రువతియ కాబిానేయల్లి తయారాద కబ్బిణద గుణమట్టపవన్న కొండాడిదరు. అదక్కే అవిల భారత వ్యాప్తియన్న తందుకోటిద్దల్లదే, అదక్కే శాశ్వతమాద బేడికి బయపంతి మాడిదరు సుప్తవాగిద్ద భద్రువతియ కాబిానే జోఱాగి ఉసిరాడతోడగితు. అష్టకే సంతృప్తరాగదే ఆదర అభివృద్ధి బగ్గె రచనాత్మకమాద సలహేగాంద కూడిద వరదియోందన్న సిద్ధపడిసికోట్టరు. ఇవర దక్కతే, స్వేచ్ఛ, జాణ్పు సామధ్యగళన్న కండ కమర్యోగి ఎం.వి. అవరు మల్లూరాధ్యర దూరధ్యి హగూ కాయిపటుత్తెవన్న కొండాడిదరు.

నాదిన వాణిజ్య విస్తరణ హగూ ఆధికాబివృద్ధి కాయిగళల్లి నిస్స్వాధ్య నివంజెనా భావదింద దుడియుత్తిద్ద ఈ ధీమంత వ్యక్తియ సేవేయ అవశ్యకేయిన్న మనసుంద అందిన సక్షార ఆనేక అభివృద్ధి పూర్కమాద సమితిగళిగి ఇవరన్న నేమిసితు. రాజ్య మాత్రవల్లద కేంద్రపూ ఇవర సేవాలాభవన్న బళసి కొండితు. కేగూరికి, వాణిజ్య విభాగ, పౌరోపయోగి మత్తు జవాబి పూర్వేకి నిదేశిక, మైసూరు ఆధిక సమ్మేళనద కాయిదశి, మైసూరు మలేనాడు అభివృద్ధి సమితి సదస్య, మైసూరు, అంద్రప్రదేశ, మదుస్స, కొడగు మత్తు ముంబాయి రాజ్యగళ మలేనాడు అభివృద్ధియ సదస్య కాయిదశి, కేమ్మణిగుండి గిరిధామద అభివృద్ధి సమితి అధ్యక్షరాగి, కసాటిక ప్రవాస అభివృద్ధి నిగమద అధ్యక్ష హగూ కాయినివాహక నిదేశికరాగి, ప్రథమ పంచమాణికి యోజనా నిరూపణేయ సమితి సదస్య, తొరిత్తిక దాబిలు సమితి సదస్యరాగి కేంద్ర శిక్షణ మహాసమితి సదస్య, తీవ్ర జీమోగోకరణ సమితి అధ్యక్ష హిగే హలవారు సమితిగళల్లి రచనాత్మకమాద కాయిగళన్న మాడిదరు.

మంగళారిన రాసాయనిక గోబ్బర తయారికా యోజనేయిన్న నిషాధయికమాగి రూపిసిదరు. చిత్రదుగ్గ జిల్లేయ తామ్ర నిశ్శేషద బగ్గె వివరమాద వరదియెన్న సల్లిసి కాయిగతమాగుచెంతే మాడిదరు. హత్తురు సక్షార ఉండ్యోగి మత్తు వాణిజ్య మండలిగళ ఆధికారిగళాగి అవుగళన్న అభివృద్ధి పడిసిదరు. మైసూరు భేంబర్ ఆఫ్ కామసో సద్ధరాగి, మూరు అవధిగళవరేగి సతతమాగి ఆదర కాయి నివాహక మండలియల్ద్వ్య విభాగి మూరు సమ్మేళనగళన్న యతస్మియాగి నడేసిదరు. అవిల భారత యువజనేత్తవమన్న అక్కంత ద్యేయ హగూ జాస్కేయింద నేరవేరిసిదరు 1975 రల్లి ఇందిరాగాంధియవర ఇప్పత్తు అంతగళ కాయిక్రేమగళల్లి శిక్షణ మత్తు ఉండ్యోగి

ಸಮಿತಿ ಆದ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿರು. ಮೈಸೂರು ಹೀಡ್ಮ್ಯಾನಿಕರ್‌ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕಕಾಬಿವ್ಯಾಧಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ಪುನಃಖಚಿತಾಗಳಾಗಿ, ಗ್ರಾಮಾಭಿವ್ಯಾಧಿ ಮಹಾಖಚಿತಾರಿಯಾಗಿ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ, ಮೈಸೂರು ಮಧಾರಾಜರಾಗಿದ್ದ ಇಯಹುಮರಾಜ ಒಡಯರ ದುಷ್ಪಲು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಓಗೆ ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ, ಪ್ರಮಾಣೇಕವಾಗಿ ದುಷ್ಪಿಂಧು ಮಲ್ಲಾಧ್ಯರು, ನಾಡಿನ ಸರ್ವಾಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಾಧಿಯ ನಾಡಿಗಳನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಮಲ್ಲಾಧ್ಯರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆನಂದ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಪಾಲುಡಾರರಾಗಿದ್ದರೆ.

ಮಲ್ಲಾಧ್ಯರ ಪ್ರಮೇಯ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರ್ಥಕ 1951ರ ಜನಗಣತಿ ಇಡೀ ವರ್ಷ ಘನ ಸರ್ಕಾರ ಶ್ರೀಯತರಿಗೆ ಜ.ವ.ವಿ.ಸೌ. ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ನೀಡಿ ಗೆರಬಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅವಿಲ ಭಾರತದ ಕ್ಷಾತ್ರಿಗೆ ಮಿಶ್ರಿಸಿತು. ಸ್ವಾಂಸೂಚಿ ಸರ್ಕಾರ ಉನರಣ್ಣ ಜನಗಣತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಾಖಚಿತಾರಿಗಳಾಗಿ ನೇಮಿಸುತ್ತಿರು. ನಾಡಿನ ಸಮರ್ಪಾದ ಪ್ರಗತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನಗಣತಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಾದ್ದರಿಂದ, 1951ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಜನಗಣತಿಯ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ದೇಶಾಭಿವ್ಯಾಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಲ್ಲಾಧ್ಯರು ತಮಗೆ ಪಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಜಾಖ್ಯಾತಿಯ ಪ್ರಮುಖಿತ್ವವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಗಣತಿಯ ನರವಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರು.

ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಒಂದು ನಾಡಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸ್ತುತಿ, ಅಯಾ ನಾಡಿನ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವ್ಯಾಧಿಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಪ್ರಕಾರದರ್ಶನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಪಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭೇಜಿಕಾಮವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಕ ಅಗರ, ಉದ್ಯೋಗಿ ಮಾತ್ರಿಕೆಯ ಕಾರಣಿ, ಅದುದರಿಂದಲೇ ಮೈಸೂರು ಪಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಧಿ ವದಿದಿದೆ. ನಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಮೂಲಕಿಂದ ಆವರಣ್ಣ ತನ್ನತ್ವ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿರುವದಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಾಧ್ಯರು ಒಂದು ಮಣಿಗೆ ಕಾರಣಕ್ಕಾದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತುರು. ಶ್ರೀಯತರ 1945 ರಲ್ಲಿ "National war front in Mysore" ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಂದಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಲೀನ್‌ಲೀಂಗ್‌ ರವರ ಮೇಲ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತಪ್ರಾದೀಪ ಪಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಪಡೆದರು. war Industries ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಪರಾಡಿಸಿ ಅವರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇದೇ ಮುಂದೆ Industrial Museum ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಾಯಿತು. ಇವರು ದಸರಾ ಪಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಸಮಿತಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ್ವಾಗಿ 1947 ರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಶ್ರೀರಾಜೀಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಪಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾತಿಸಿ, ಆಗಿನ ಭಾರತದ ಗವನರ್ರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿದ್ದ ಸಿ. ರಾಜಗೌಡವಾಲಕುರಿ ಅವರಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ಮಲ್ಲಾಧ್ಯರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸೇವೆ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಗೃಹ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಗಳನೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆ. ಕೇವಲ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ

రూ.గళల్లి కాయ్ నివహిసుత్తిడ్డ సంస్కేరి ఒందూవరే లక్ష రూ.గళ సహాయ ధనవస్తు మూరు ప్రతి సల్లుపుంతె శాశ్వతగోళిసిద్దల్లదు, తమ్మ అధికారపథియల్లి దశ్మణభారతదల్లియే అప్రావచేనిసువంతె దొడ్డెబ్బాపురదల్లి స్వోట్స్ లిబిరవస్తు ఏఫ్ దిసి, అదర కాయ్ వ్యాప్తియన్న విశ్వరిసిదరు. అదన్న స్వోట్స్ కాయ్ బటుపటికెగళ శాశ్వత కేంద్రవన్నాగి మాడిదరు భారతీయ ఏడ్యాద్రిగళల్లి సామాజిక ప్రజ్లు హగూ కాయుకద మప్పెవస్తు మనవరికి మాడికొచుప ఉడ్డెషింద స్వాపీతమాద "Twin concepts of National labour and Social service" సంస్కేరి ఒందు రూపస్తు కోట్టు. ఆడే ముందువచిదు Complusory National Service ఆయితు. ఇదు ఇందు 'రాష్ట్రియ సేవా యోజనేయ పెసరినల్లి దినయింద దినక్కే దళదళవాగి ఆరణుత్త సుగంధద నసుగుపస్తు ఆదిన వాతావరణాదల్లి మూడిసుత్తిదే.

త్రీయుత జె.బి. మల్లూరాధ్వరు సుమారు 40 వఁఁగళ దీఘావాద తమ్మ అధికారావధియల్లి దేశక్కే వివిధ క్షేత్రగళల్లి సల్లిసిరువ విత్తిష్ట సేవయన్న గమనిసిదాగ "ఆడు మట్టద సోబ్బిల్లు, ఆరాధ్వరు సోంకు ఇలాబేయిల్లు" ఎంయుదు గోచరమాగుత్తదె. ఇవరు తమగ వటిసిద యావ కేలసవస్తు కొంకచే సంతోషింద క్యోగొళ్లుత్తిడ్డరు. క్యోగింద కేలసవస్తు కెక్కు ప్రజ్లుయింద నిస్వాధ భావదింద, నివంజేయింద ప్రామాణికవాగి మాడిదరు. అధికారిగళ అధికారియాగి అధికారపస్తు దేగే బళికొళ్లుబేంబుదక్కే ఆదల్శమాదరియ అధికారిగళాగి బాళిద మహావ్యక్తి శ్రీ జె.బి. మల్లూరాధ్వరు.

శాశకరాగి త్రీయుత జె.బి. మల్లూరాధ్వరు

వాళీ మైసూరిన హిరియరలోబ్బురాగిద్ద శ్రీయుత జె.బి. మల్లూరాధ్వరస్తు ఆందిన దినగళల్లి తిళియదపరిల్లపుండే దేశభేషు. మైసూరు జెల్లెయు మైసూరు తాలుల్లిన జంతగళ్లయల్లి జనిసిద ఇపరు గ్రామీణ జనజీవనద నూడి బల్లపరాగిద్దరు. వివిధ ఇలాబేగళల్లి సాకష్టు వేసరు మాడిద్డ శ్రీయుతరు, ఆ కాలదల్లి భారతదల్లే మోదల ప్రచార ప్రతినిధి సభేయన్న స్వాపీచిద రాజ్యపందు త్యాగి సంపాదిస్త మైసూరిన ప్రజాప్రతినిధి సభేయ పచనిమిత్త సదస్యాదరు.

మైసూరు రాజ్యదల్లు 1881రల్లి ప్రచార ప్రతినిధి సభేయన్న బరువంతె మాడిద్దరు శ్రీ మనుమహాపాగాజరు. ఈ సభేగే హిస్ట్రియ అధికారపీల్లపాగిద్డ సభే మనమిగళన్న

ಸಲ್ಲಿಸುವ ರೀತಿಯ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಯಾಗಿತ್ತು. 325 ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದ ಈ ಸಭೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಜಗನ್ನೋಹನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಧಣಂತಿ ಹಾಗೂ ದಸರಾ ಮಹೇಶ್ವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನಪಾರೇ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು, ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳು, ಪದನಿರ್ಮತ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಿದ್ದು ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮನವಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದರು. ಅಂದು ಇಂದಿನಂತೆ 18 ಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಯಾಸ್ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಮತಕೊಡುವಂತಿರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಮರ್ಯಾಸ್ಯ ಮತಡಾನ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆನ ಚೀನಾವಾಸೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಜಮೀನು, ಜಮೀನು ಕಂದಾಯ ಹಾಗೂ ಮನೆ ಕಂದಾಯ ನೀಡುವವರು ಮಾತ್ರ ಮತಡಾರರಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾದವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಂತರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬೇಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ದುಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಭೆಗೆ ಬರಲು ಪ್ರಯಾಣಭೇದ ಹಾಗೂ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದಿನಕ್ಕೆ ಏಡು ರೂ ನಂತೆ ದಿನ ಭಕ್ತೇ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೋರತು, ಇಂದಿನಂತೆ ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೈಲು ಹಾಗೂ ಒಸ್ಸು ಪಾಸುಗಳಾಗಲೇ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾಗಲೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಅದೊಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಭೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಪದ ವಿಮುಕ್ತ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸದೀಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರಗಳು, ಮನವಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಭರವಸೆಗಳು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ವರಿತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿವಾನರುಗಳ ಹಾಗೂ ಅವರ ಆಕೃಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಅವರು ಅಂಗ್ಲ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತಾಡಬಲವರಾದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರಗಳ ಮೇಲೆ ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

1947ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ರಚನೆ ಸಭೆ ರಚಿತವಾಗಿ, ಅದೇ ಅನಂತರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ರದ್ದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೋಯಿತು, ಖಾಸಗಿ ಆಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಸಭೆಯ ಆಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುವಂತಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಆಗ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. 1952 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಹೋಸ ಪಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಾ ಹೇಳ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರ್ಬಳಿ ಬಂದಂತೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. 106 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಆಯ್ದುಯಾಗಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಚೊಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಆಗ ಶೈಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮಖ್ಯಾತಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಯುತ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಆದರೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಒಳ್ಳಿಯ ವರದಿ ಹೋರ ತರುವುದರಲ್ಲಿ

ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ದಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಮೇಧಾವಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವರು ಎಂತಹ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು 35 ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ನಿವೃತ್ತರಾದ ನಂತರ 1957ರಲ್ಲಿ ಏರಡಣೇ ಮಹಾ ಚುನಾವಕೆ ನೇಡೆಯಿತು. ಆಗ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಮೇರಿಂಗ್‌ಡೆಂಪ್ಯಾಗಿ ಮೈಸೂರು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಬೊಂಬಾಯಿಯ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಹೈದರಾಬಾದ್ (ಅಂಥ್ರ) ರಾಜ್ಯದ 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಮದ್ರಾಸ್ (ತಮಿಳುನಾಡು), ರಾಜ್ಯದ ದ್ವಿಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಕೊಳ್ಳೂಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಕೊಡುಗು ಜಿಲ್ಲೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಹಲವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಇದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಬಲ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿ.ಆಗಿತ್ತು. ಆಗತನೇ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಿಗೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿಗೂ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರಂತಹ ನಾಯಕರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಿಳಿಕರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲ ತ್ರಿಕೋಣ ಸ್ವರ್ದೇ ನಡೆದುರಿಂದ ಪಕ್ಷೀಯರ ಉಮೇದುವಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಪರಾಜಿತರಾದರು. ಇವರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ದಕ್ಷ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಪ್ರಾಬ್ಲರ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಶೂನ್ಯತೆ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಂಜನಗೂಡು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ 1957 ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯಾಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರು ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಿಗಲಲ್ಲಿ ನಂಜನಗೂಡಿನಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಪಘಾತಕ್ಷೇತರಾಗಿ ಆಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದು ವಿವಾದಿಸಿಯ. ಈ ಫಟನೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಆದೇ ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಉಪಚುನಾವಣೆಗೆ ಪಿ.ಎಸ್. ಪಿ ಯವರು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರನ್ನೇ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಯೆಮಾಡಿದರು. ಬಿರುಸಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಶ್ರೀ ಎನ್.ರಾಜ್ಯಯ್ಯನವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಹಾಗೂ ಆದರ್ಥ ಸಂಸದೀಯ ಪಟು ಎಂಬ ಶಾಖೆಗೆ ಒಳಗಾದರು.

ಅಂದಿನ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅರ್ಥಗಭಿರ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾವಣಾಕ್ಷಾಗಿ ವಂದನೆಯನ್ನರ್ವರ್ಣಿಸುವ ನಿಣಾಯ ಹಾಗೂ ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಅವರು ತಮ್ಮ 35 ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತಾನುಭವದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಭಾವಣವೆಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಗೂಲರಿ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿಯ ನಾಯಕನಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಶಾಸಕೂದವರೀ ಮಾತನ ಕೌಶಲ್ಯ, ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರತೆ ವಿಶಾಲತೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು. ಆತ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದ

ಜನರ ನೇತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಜನಸಿಂಹನದುತ್ವಕು ಯಾಸು ಹಣ್ಣುಗಿರಬೇಕು. ಸದ್ಗಾ ಅವರ ಮಧ್ಯ ಇದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿತು ಆಪ್ತಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೆರಿಸಿಸುವಾಗಿತ್ತು ಓವ ಪರಿಸರ ಕಾಲ ಅಧಿಕಾರ ಸಮೀಕರಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕರೆಡಕ ಬೆರಾಮುವುದು ಚಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಏನೋ ಶ್ರೀಯತ್ತರು 1962 ನ್ನೇ ಅದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಫ್ಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗೇ ಆದರೂ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಾಯಸಜಾಗಿ ಬಂತು. ಈಂದು ಒಂದು ಟಿ. ಸರಣಿಸ್ತೆರ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರ ಮಧ್ಯುತ್ತಾದ ಘ್ಯುಕೂರು ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಸೇರಿದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಗ್ರೆಸ್ ಅಭಿಭಿಂಬಾಗಿತ್ತು ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ರಾಜಾಲೋಕಪಾಠಿಯಿಂದ ವಿಧಾನ ಕುಲಶಾಧ್ಯರು ಸೋತು, ಮೂರಿಂಬಿದುವರು ಬೆಳೆಯಿತರಾಯಿ.

ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಅಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸುಮೃದ್ಧಾಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆದರು ಪಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಿಂದ ಉಣಾಯಿತರಾಗಿ 6 ಪರಿಸರ ಕಾಲ ಅದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದರು. ಉತ್ತಮ ಸಂಸದೀಯ ಪಟ್ಟಿ ಏಂದು ಕೇರಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಯಾವ ವೇದಿಕೆ, ಯಾವ ಸಚ್ಚೆ, ಯಾವ ಸಮ್ಯವನುಮಾದರೂ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರೊಬ್ಬ ಅವಿಸ್ರಾರಣೆಯ ಯಾಗೂ ಅನುಕರಣೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಕ್ರೀಡಾ ಪಟ್ಟಿವಾಗಿ ಜಿ.ಎಂ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು

ಜಿ.ಎಂ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಕ್ರೀಡೆಗೂ ಯಥ್ಸ್ಥಿರ ಮಹತ್ವದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯತ್ತರು ಕಲಾವಸ್ತುಗಳ ಕ್ರೀಡಾ ಪಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದ್ದೀ ಯಥ್ಸ್ಥಿರಕ್ಕಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯತ್ತರ ಮನೆಯು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ವಳಯ ಕಾಲದ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು, ಗ್ರಂಥ ಪ್ರೋಟೋಟೋಗಳಿಗಳು ದಂಡು, ಖಾದ್ಯದ ಮರದ ಕುಂಡಗಳು, ಕೆಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯಗಳು, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕ್ಯಾಫ್ಫಿಟ್‌ಗಳು, ಬಿಸ್ಕಿಪತ್ರಗಳಿಗಳೂ, ವಳಯ ಕಾಲದ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಬ್ಯಾಟ್‌ಗಳು, ಕ್ರೀಡಾ ಚೆಟ್ಟಿಪಟ್ಟಿಕೆಯ ಅನೇಕ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಓರಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಗಂಬಳ ಮಾಸಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಕಲಾರ್ಥಕ್ಕಿರ್ದೀರ್ಘವಾಗಿತ್ತು ಯಾಗೂ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ನೇಳಿಯುವಂತಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ದಾಖಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೋಡಾಲ್ ಆಟ ಜರುಗಿದಾಗ್ಗ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ಕ್ರೀಡಾಸ್ತಕ್ಯಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಗ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಕ್ರೀಡಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನಾಗಿದ್ದರು. “ಸ್ವಾಧೇನಲ್ಲಾ ವಾರ್ ಪ್ರಂಚ” ಜಿತ್ತುಕ್ಕಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾಜನಾಜ್ಞಿ ಮನುಮಂತಪ್ಪನವರ ಧರ್ಮಭಕ್ತದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ವಿಭಾಗಿಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಪ್ರಶ್ನಾಪನಾದ ಲಿಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಪಾಯಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿ ಆದ್ದುಪುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

1957-58ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಯ ಕ್ರೀಡಾಗಳದಲ್ಲಿ ಸದೆದ ಗೌಂದಲ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ ಮಾದುದು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಷಯಿಂದ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಯೂನಿ ಪ್ರೈಸ್‌ವಲ್ ನಡೆಯಿತು. ಡಾ॥ ಕೆ.ವಿ.ಪ್ರಜ್ಞಪ್ರಾಣವರು ಸುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು

ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರೇ ಈ ಮೇಳದ ಪ್ರಥಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಚೂಡ, ಮೇಳದ ಸಿದ್ಧತೆ ಎಲ್ಲ ಇವರದೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜನ ಆಟದ ಮೈದಾನ ಆರಾಧ್ಯರ ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಣವಾಗಿತ್ತು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ವೇಳೆ ಇವರು ಕ್ರೀಂಗೆಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದರೋ? ಈ ಆಟದ ಮೈದಾನ ಏಕಲವ್ಯು ನಗರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟಿತ್ತು. ಮೈದಾನದ ಸುತ್ತಲೂ ತಡಿಕೆ ಗರಿಗಳಿಂದ ಮರೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೆಡೆ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಮಹಾದ್ವಾರ. ಆದೂ ಕನಾಫಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಚಿತ್ತಾರದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆರ್ಕಾಫ್ ಸುವಂತಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಳಭಾಗದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಯುವಕ - ಯುವತಿಯರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಸಾಲು - ಸಾಲುಗಳ ವಿಶ್ವಾಸಿತ್ತ ಕೋಣೆಗಳು, ಉಂಟ ಉಪಹಾರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕಾಗಿತ್ತು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಶಿಸ್ತ, ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟುತ್ತನಕ್ಕೆ ಇದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಯಗಳಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಯುವ ಜನರನ್ನು ಆಘ್ಯಾನಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಭಾವವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ನಿರಾಕೆಗೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರೋಚ್ಚಿಗಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರ ಪ್ರಚೋದನೆಯೂ ಇದಿತ್ತು. ರೋಚ್ಚಿಗಿದ್ದ ತಿಳಿಗೆಡಿಗಳು ತಡಿಕೆ ಗರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟರು ಆಗ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತೋರಿದ ತಾಳ್ಳಿ - ಸಾಹಸ - ಧ್ಯೇಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿಪಂತಕದ್ದು. ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡನಷ್ಟ ತಪ್ಪಿತು. ಆದರೂ ಹೈರಿಂಗ್ ನಡೆಯಿತು. ಹಾಲು ಮಾರುವವನೊಬ್ಬ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ. ಈ ಮೇಳದ ಅಂಗವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರಾಟಿಗೆ ಆರಾಧ್ಯರು ನಡೆಸಿದ ಶ್ರಮ ಅವಾರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರದರ್ಶನ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಆಗ್ನಿ ಸ್ವರ್ವಾಗಾನವುದನ್ನು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದ ನಿಜಕ್ಕೂ ಮರೆಯಲಾರದ ಫಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ದೇಹಶಕ್ತಿ ಎರಡನ್ನೂ ಕಂಡ ಜನರು ಅವರೊಬ್ಬರು ಪರಾಕ್ರಮ ಏರಪಟು ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಸಾಹಸ ವರ್ಣನಾತೀತ. ಕುಲಪತಿ ಭವನದಿಂದ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಕಾರು ಕ್ರಾಫರ್ಡ್ ಹಾಲ್ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ದಾರಿಯ ನಡುವೆ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಪ್ಪರಿ ಬಳಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪುಂಡರೆ ಗುಂಪು ಅವರನ್ನು ಕಾರಿನ ಸಮೀತ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರನ್ನು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕರೆತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಏನೇನೋ ಪ್ರಶ್ನಾಕಾಂದರು. ಕೆಲವು ತುಂಟರು ಕಲ್ಲುತ್ತಾರಿದರು ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿಂದು ಕಲ್ಲು ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಜೀವಿಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಹೊಟ್ಟು ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಹಾಗಿ ತಿಳಿಯಾಗಿಸಿದರು. ಅಂದು ಅವರು ತೋರಿದ ಧ್ಯೇಯ ಸಾಹಸ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಆಟಗಾರನ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿದ ಪ್ರೀತಿ - ಗೌರವ ತೀವ್ಯವಾದುದು. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಡಿ.ಪಿ.ಎ. ಆಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ ಇವರ ಆತ್ಮಮಿತ್ರರಾಗಿದ ಕ್ಷಣಾಂತಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ “ಅಪತ್ಯ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್” ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಪುಟ್ಟಬಾಲ್ ಆಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅತಿಯಾದ ಸೇಹ ಬಾಂಧವ್ಯಮಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಹಾಸನದ ಹೆಸ್ತುಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಡೊಮಾಸ್ಪರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಒರ್ವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತರಲೇ ಅಜೀಸಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ. ಆಗ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರಿಗೆ ಅದನ್ನು ನಂಬಲಾಗಲಿಲ್ಲ “ನಮ್ಮ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅಂಥ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾಡೋರಲ್ಲ. ನಾವಿಬ್ರಾಹಂ ಒಂದೆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಟ ಮಾಡಿದವರು, ಅವರು ಬದಲು ನಿನ್ನನ್ನೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಜೋಕೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವಾರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ರು ಡಿ.ಪಿ.ಎ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರನ್ನು ಭೇಟಮಾಡಿ “ಏನು ಆರಾಧ್ಯ ಈರೆ ಬಡ ಅಯ್ಯಂಗಾರನ್ನು ಮುಳಗಿಸಿ ಬಿಡ್ಡಿರೋ ಏನೋ” ಎಂದು ರಾಗ ಎಳೆದರಂತೆ “ಕೂತ್ತೋಳಿ, ಕಾಫಿ ಪುಡಿಯಿರಿ ಮೇದಲು, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಡಿ ಹೇಳಲು ಬಂದವನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ಆದಿಲ್ಲಿ ನೀನು ಮುಂದಿನ ನಾಟಕ ಆಡೋವಾಗ ನನ್ನ ಕರಿದಿದ್ದೆ ನೋಡು! ಕತ್ತು ಕತ್ತು ಬಿಡ್ಡಿನಿ” ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ನಗೆಯಾಡಿದರಂತೆ.

ಆರಾಧ್ಯರ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು ಪರಮ ಮಿಶ್ರಾಗಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪರದಚಾಯ್ಯರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಜೋತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಅದೂ ನಾಲ್ಕಾಂತ್ರಿಕ ಜಾಗ ಖಾಯಂ ಇವರಿಗೆ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆರಿದರೂ ಕೂಡ ಸೈಹಿತರ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು “ಅಧಿಕಾರ ಸಾಫ್ತಮಾನ ಯಾವುದೂ ಸ್ವೇಹಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಸಾಕ್ಷಿ.

ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಸಮಿತಿಗೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಟೆನ್ನಿಸ್ ಕ್ರೀಡು ಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಡಿ.ಪಿ.ಎ. ಯಾದರು. ಒಮ್ಮೆ ಮೈಸೋರಿಗೆ ಆರಾಧ್ಯರು ಬಂದಾಗ “ಆರಾಧ್ಯರೆ ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ಬಹಳ ಗೌರವ ತೋರಿ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿಗಳು ಅಷ್ಟುವಿಸಿದರಂತೆ. ಆಗ ಆರಾಧ್ಯರು “ಲೋಪಾಚು, ಯಾವತ್ತಿನಿಂದಾನೋ ನಿನಗೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ ಆದೆ? ಈಗಲೂ ಅದೇ ಜೆ.ಬಿ.ಎಂ. ಕೆನೋ” ಎಂದು ತಮನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸಲಗೆಯಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಮಿಶ್ರನಿಗೆ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರಂತೆ. ಆರಾಧ್ಯರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಸ್.ಎ.ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ (ಬಿಮಿ) ಮತ್ತು ಎಂ.ಚೆನ್ನಾಮಿ ಅವರ ಜೋತೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಂತನ್ ತಂಡು ಹೊಟ್ಟರು ಆರಾಧ್ಯರ ಜೋತೆ ಬಿಡ್ಡ ಇಸ್ಟೇಟ್ (ಅಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿಗಳ ಜೋತೆಗೆ, ಅಟದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ನಗುನಗುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸಹೋದರರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಪ್ರಟೊಬಾಲ್ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಹೊಂಪಿಯನ್ ರಾಗಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಆಟದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಒಂಪಿಯನ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ಅನುಭವದಿಂದಾಗಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಕೊನ್ನಿಲ್ಲ ಅದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ದೆಯಾಗಿದರು. ಆಗ ಅವರಿಂದ ಅವಾರ ಸೇವೆ ದೊರಕುವಂತಾಯಿತು.

ಅಂದಿನ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಟೊಬಾಲ್ ಆಟದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರೂ ಹಾಗೂ ಇವರ ಸಹೋದರ ಜೆ.ಬಿ. ಕುಮಾರಾಧ್ಯರು ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಪ್ರತಿಮ ಆಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು.

సాంప్రదాయిక సుసంస్కృత మనేతనద ఇవరిగి తలోయల్లి జుట్టు నేతాడుత్తిద్దపు, ఆటద నడువే ప్రైక్షకరిగి ఇవరు జుట్టు కుణీయువుదన్న నోచి నగేతరిసుత్తిత్తు. ఆగిన ఇవర ప్రటిబాలా ఆట నోచలు ఎల్లిల్లద జన సేరుత్తిద్దరు. ఇదక్కే కారణపు ఇత్తు. ఇవర టీమినల్లి ఉత్కమ ఆటగారరు ఇద్దరు. బి.జె. ఆర్. నాయ్య గోల్లా కిపర్, కే.కృష్ణాన్నమి అయ్యంగార్ మత్తు సుందర సాధు- పుల్లాబ్బాకోగళు, జె.బి.కుమారారాధ్య మత్తు ఎం.నరసింహయ్య - ఆఫ్ బ్యార్కోగళు; మహమద్ (పాథా) - సేంటర్ - ఫార్మావడ్స్ (కుష్టాన్), ఎలా.మునిసామి, జె.బి. మల్లారాధ్య మత్తు కే.వనో. పద్మమాభయ్య - పార్మావడ్స్గాగిద్ద ఇవరేల్లర ఆట నోచలు జన కిణ్ణిరిదు సేరుత్తిద్దరు. ఇవర టీమో ఎల్లేల్లా జయగణిసి ప్రసిద్ధమాయితు.

మల్లారాధ్య బేస్సో ఆటదల్లూ నిప్పణిరాగిద్దరు. ఇవరన్న బేస్సో హోటీసల్లి నోచబేటత్తు. ఎత్తిరద దేశ మోహక ముఖ భావ ఆ హసిరు ఒనసిరియ కుణ్ణెలీయల్లి ఆక్షాకచవాగి తోఱుత్తిద్దరు. ప్రైక్షకరేల్లర దృష్టి ఆరాధ్య మేలే కేంద్రిక్యతచవాగిత్తు.

శ్రీయుతరు చిక్కవరిందలూ అభూస, కలే హగొ క్రీడేయల్లి సమానద ఆసక్తియుభ్యవరాగిద్దరు ఓటదల్లి జిగితదల్లి, ఎసేతదల్లి, కుస్తియల్లి, గల్ఫ్ ఆటదల్లి కుదురే సపారియల్లి (దినక్కే 5-6 మేలిగళ సపారి) ఇవరిగి సరిసాటి యారు ఇరలిల్ల. ఇదక్కే మల్లారాధ్య అధ్యక దేహశక్తియేం కారణవాగిత్తు. మల్లారాధ్య మేఘాలక్షీ ఎష్టు దోడ్డదాగిత్తో అష్టో దోడ్డదాగిత్తు ఇవర దైపిక లేకి. ఇవేరండా ఇవరల్ల సామరస్యవన్న సాధిసిదంతిద్దపు.

ఆరాధ్య స్వేచ్ఛమయిగణాగిద్దరు. జోతే ఆటగారరల్లి ఆవార గౌరవ ప్రీతి తోఱుత్తిద్దరు. అనేకరిగి సహాయ మాడుత్తిద్ద ఆరాధ్య దృష్టి భక్తురాగిద్దరు. యారాదమూ ఆవరన్న బేటిమాడలు హోదరే “ఆరాధ్య రూజెయల్లిద్దార్” ఎంబ మనేయవర నుడి కేళి బరుత్తిదుదు సామాన్యవాగిత్తు. శ్రీయుతరిగి మసాలే దోసే బహళ ప్రియవాద తినివాగిత్తు. ఆటగళ నడువే మసాలే దోసేగళు ఇవరిగి బేటిత్తు. శుద్ధస్సుకారి ఇవరాగిద్దరు హగొ ఒళ్లేయ ఇంగ్లోష్ బరహ ఇవరదాగిత్తు.

శ్రీయుతరు తావు ఆధికారదింద నివృత్తరాద మేలే జీవన పయింత వివిధ క్రీడేగళల్లి ఆసక్తి అభిరుచి బేళిసిహోండరు.

మేసూరు రాజ్యద కీడా సమితియ సదస్యరాగి అనేక వణగళ కాల అవిశ్వాంతవాగి ప్రామాణికవాగి దుడిదరు. ఎంటు వణగళ కాల అధ్యక్షరాగి దశక్తేయింద క్రీడేగళ అభివృద్ధి మాడిదరు. ఇవరు అధ్యక్షరాద నంతర విశాల మేసూరు కీడాధివేశనమన్న ప్రప్రదమవాగి కెరుదు అదర యతస్సిగే కారణప్రేరుషరాదరు. అఖిల భారత కీడా సమితియ అధ్యక్షరాద వాటియాల (మాజి) మహారాజరు ఈ

ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಇವರು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರ ಕೀರ್ತಾಪ್ರೇಮ, ಸಂಘಟನೆ, ಕಾರ್ಯ ತತ್ವರತೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಕೀರ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ರೂಪಾರಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು.

ಶ್ರೀಕೃಣ ಪರಿಪೂರ್ವಿಕಾಗುವಂತಾಗಲು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಣದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ದಾಢ್ಯತೆಗೂ ಶ್ರೀಕೃಣದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಉಚಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು ತಮ್ಮ ಆನೇಕ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಜನತೆಗೆ ಮನದಭ್ಯು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಘಟ್ಟಾಬಾಲ್, ಹಾಕಿ, ಕ್ರೀಕೆಟ್, ಟೀನ್ಸ್, ವಾಲೀಬಾಲ್, ಓಡುವುದು, ವಾಯಾಮ, ಆಸನ, ಕುಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರ್ಗಗಳೂ ಸಮಾನ ಆಧ್ಯತ್ಮಿಕ ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಆಗಾಗ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶ್ರೀಕೃಣ ತರಬೇತಿ ನೋಡುವಂತಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವಾಂತ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕ ಜನರಲ್ ಕಾರಿಯವುನವರು ಆಶಿಲ ಭಾರತ ಕೀರ್ತಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ತರವಾದ ಈ ಸಾಫ್ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಮೊದಲು ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಯತರು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕನಾಫಟಿಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (Karnataka State Sports Council) ಸಂಪರ್ಕ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಆಯ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಹೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಂದ ಕೆಲವಾರು ಮಹತ್ವರವಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಿವೆ. ಅವರು ಪಕ್ಷಿನೋಟ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು.

1965ರಲ್ಲಿ ಪಾಟಿಯಾಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೀರ್ತಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರಮೋಡನೆ ಕನಾಫಟಕದಲ್ಲಿ 12 ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಟಗಳ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೆ.ಎಸ್.ಸಿ.ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೀರ್ತಿ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. 1.5.1969ರ ತನಕ ಇಲ್ಲಿ 3,842 ಯುವಕರೂ, 44 ಯುವತೀಯರು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು, 144 ಜನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಯಿತು. ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಆನೇಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಣಾಗಿ ಮಾಡಿತು, ಇದೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಕೆಲಸವಾದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಿದೆಯೂ ಗಮನಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಮೈಲಿಗೆಂದರೆ ಕೊರ್ಕಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ತುಲ್ಲಾಕು, ಜಿಲ್ಲೆ ವಿಧಾಗಳಿಂದ ಕೀರ್ತಾ ಪಟುಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದಸರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ದಸರಾ ಕೀರ್ತಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಇವರಿಂದಲೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. 75,000 ಯುವತೀಯರು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಯಿತು.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕೀರ್ತಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಆಶಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ 24 ಕೀರ್ತಾಪಟುಗಳು (Athletes) ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಇವರು ಮಾಡಿದ್ದ ಒಂದು ಸೋಜಿಗದ

ವಿವರವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡು ಚೆಟುವಟಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು.

ಪ್ರತ್ರನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು

ಶ್ರೀಯುತ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಪ್ರತ್ರಾದ ಜೆ.ಬಿ. ನಾಗರಾಜು ಹೇಳುವಂತೆ “ತಂದೆಯವರು ಶಿಶ್ಯನ ಸಿವಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಬಿಕ್ಕರಿದ್ದಾಗ ಏನಾದರೂ ಅಪೋಕ್ಕೊಷಿಟ್ಟು ಬೇಕಾದಾಗ ತಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞ, ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮೈಗ್ರಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಂದವರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಪ್ರೋಫೆಸರು ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಕನಸುಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಇವರು 22.6.1982 ರಂದು ಕಕ್ಷೆಯಾದುದು ನಮ್ಮ ದುರಂತ. ಇವರ ಬದುಕು ಆನುಕರಣೀಯ ಹಾಗೂ ಆನುಸರಣೀಯ” ಎಂದು ತಮ್ಮ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರ ಪಾತ್ರ

1. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮಲೇನಾಡು ಸಮೇಳನ 1951
2. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮೇಳನ 1954
3. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮೇಳನ 1955
4. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಸಂಘ, 1962 (8 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ)
5. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ಪ್ರಟ್ರೋಬಾಲ್ ಸಮಿತಿ, 1951
6. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರಾಜ್ಯ ಬಾಸ್ಟೋ ಬಾಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (13 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ)
7. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ಚಿಸ್‌ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್
8. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಫೆಡರೇಷನ್ (8 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ)
9. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಸಂಘ
10. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಮೋಟ್‌ ಕೌನ್ಸಿಲ್
11. ಸ್ಟೇವರ್‌, (Steward) ಬೆಂಗಳೂರು ರೇನ್ ಕ್ಲ್ಬ್
12. ಸ್ಟೇವರ್‌, ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯಾ ಟಿಪ್ಪುಕ್ಕಾಲ್‌, ಮದುಸ್‌,
13. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಮೈಸೂರು ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್

14. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಕ, ಮೈಸೂರು ಸಿವಿಲ್ ಆಂಡ್ ಸೋಷಿಯಲ್ ಪ್ಲೇಗ್ರೇನ್ ಅಸೋಷಿಯನ್, ಮೈಸೂರು.
15. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಕ, ಐತಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಯೋಗ, (Historical Records Commission) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
16. ಸದಸ್ಯರು, ಸಂಗೀತನಾಟಕ ಆಕಾಡೆಮಿ, ನವದೆಹಲಿ
17. ರಾಜ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಆಯುಕ್ತರು, ಭಾರತ ಸೌಧಾರ್ಥ ಆಂಡ್ ಗೌಡ್ (8 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ)
18. ಸದಸ್ಯರು ಲಲಿತಕಲಾ ಆಕಾಡೆಮಿ, ನವದೆಹಲಿ
19. ಸದಸ್ಯರು ಭಾರತ ಸೌಧಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಗೃಹ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಂಡಳಿ, ನವದೆಹಲಿ.
20. ಸದಸ್ಯರು, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಜನಾ ಸಮಿತಿ, (Expert Committee) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ
21. ಸದಸ್ಯರು, ಕೇಂದ್ರ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನವದೆಹಲಿ.
22. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಕ, ಮಲೆನಾಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ನವದೆಹಲಿ
23. ಸದಸ್ಯಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಸಮಿತಿ (1953)
24. ಸದಸ್ಯರು, ಮೈಸೂರು ಸೈರ್ಕೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೋಟ್ ಪ್ರೊಮೋಷನ್ ಅಡ್‌ಪ್ರೇಸರಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (Member of Mysore State Expert Promotion Advisory Council)
25. ಸದಸ್ಯರು, ಮೈಸೂರು ಟೀಎಂಬಿರ್ ಆರ್ ಕಾರ್ಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಮಿತಿ, (1963-65)
26. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸೆನೆಟ್, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಆಕಾಡೆಮಿಕ್ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು. (1952-55 ಮತ್ತು 1958-61)
27. ಸೆನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ (1965)
28. ಸದಸ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡಫೆನ್ಸ್ (Defence) ಮಂಡಳಿ, ಮೈಸೂರು ಶಾಹಿ
29. ಸದಸ್ಯರು, ಮೈಸೂರು ಸೈನಿಕ ಮಂಡಳಿ
30. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮೈಸೂರು ಸೈರ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಡ್‌ಸ್ಟ್ರೀಯಲ್‌ಜೆಫನ್ ಕೆಮಿಟಿ (1965)

ಭಾಗ - 2

ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ
ಕಳಾಪಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು.

1. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು.
2. ಆಯುಕ್ತರು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ;
3. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕ್ರೇಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ.
4. ಆಯುಕ್ತರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆ.
5. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ.
6. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ.
7. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಜವಳಿ ಉದ್ದಿಮೆ.
8. ನಿಯಂತ್ರಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆ.
9. ಮೈಸೂರು ಗಣತಿ ಆಯುಕ್ತರು.
10. ಸರ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ.
11. ಹುಡೂರ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲರಾಧ್ಯರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚೆರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಾಸಕನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದಂತಹ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ಭಾಯಿಸಿದ್ದರು.

ಕಾರವಾರ ಬಂದರು

(ದಿನಾಂಕ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯, ೧೯೬೮ ವಿ.ಪ)

- ಎ. ಕಾರವಾರವನ್ನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಬಂದರಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ವಿಷದ ಪಡಿಸಿ;
- ಬಿ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೇ ಮಂಡಳಿ ಹುಬ್ಬಳಿ ಕಾರವಾರದ ರೈಲ್ವೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂಡಿದೆಯೇ?

- ಸಿ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಏನಾದರೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನಂತಹ ಮಾಡುವ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದೆಯೇ?
- ಡಿ. ಹುಬ್ಬಳಿ ಕಾರವಾರ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಕಾರವಾರ ಬಂದರು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಆದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುವುದೇ?
- ಇ. ಈ ಸಂಯುಕ್ತ ಯೋಜನೆಗೆ ಯಾವುದಾರೂ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇದೆಯೆ; ಅಂತಹ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ?
- ಎಫ್. ಕೆಲವು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸತ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಇದಿ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ (35 ಕೋಟಿ)ವನ್ನು ಹುಬ್ಬಳಿ ಧಾರವಾಡದ ರೈಲ್ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತೊಡಗಿಸುವ ವಿಚಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದೆಯೇ;
- ಒಬ್ಬ. ಹಾಗಾದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೋರುವುದೇ?
- ಹೆಚ್. ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ?
- ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಮಗಾರಿ ಸಚಿವರು) :**
- ಎ. ಹೌದು, ಈ ಬಂದರನ್ನು ಸರ್ವಜಿಲು ಮಧ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂದರಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಬಿ. ಹೌದು,
- ಸಿ. ಈ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- ಡಿ. ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರೈಲು ಮಾರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳು. ಬಂದರು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೈಲು ಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧಾರ ತೇಂದುಹೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇ. ಇಲ್ಲ.

ಎಫ್. ಹೌದು, ಆದರೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಜಿ. ಸೂಕ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಗುವುದು.

ಹೆಚ್. ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಜಿ.ಬಿ. ಮುಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸ್ವಾಮಿ ಏಕೆ ಗೌರವಾವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರೈಲ್ವೇ ಮಾರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎರೇಂದ್ರ ಘಾಟೀಲ್ : ರೈಲ್ಯು ಮಾರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹಾಗೂ ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎರಡು ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವಾಲಯ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾರಿಗೆ ಸಚಿವರನ್ನು, ರೈಲ್ವೇ ಮಾರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರೈಲ್ವೇ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮುಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಡಾ॥ ವಿ.ಕೆ.ಆರ್. ರಾವ್. ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕಾರವಾರ ಬಂದರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೈ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆಹೊಣ್ಣಿದ್ದ್ವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ?

ಎರೇಂದ್ರ ಘಾಟೀಲ್ : ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ ಆವರು ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಕಾರವಾರ ಬಂದರನ್ನು ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ಬಂದರಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಬದಲು, ಮೊದಲು ಆದನ್ನು ಒಂದು ಸರ್ವಾರ್ಥ ಬಂದರಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮುಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಆವರು ಕಾರವಾರ ಬಂದರನ್ನು ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ಬಂದರಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ವಿಕಾರಣೆ ಕೈಬಿಡಲು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆಂದು ಮತ್ತು ತಮ್ಮನಿಲುವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಿದರು ಶ್ರೀಯುತರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಉತ್ತರದಿಂದ ತ್ಯಾಪ್ತರಾಗಿದೆ ಇಡೀ ವಿಷಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಯಾಮಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾ ಮುಖ್ಯವಾದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸುತ್ತ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಉಪ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಒಂದು ಚೆರ್ಕೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅಯಾಮವನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುವಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದಂತಹ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ದಾಖಿಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರ ಜಾಣ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ತಮ್ಮನಿಲುವನ್ನು ಬದುಕಿಸಿನಲ್ಲಿ ಮೇಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

(ಮಾರ್ಚ್ 11, 1965 ಏ.ಪ)

ಶ್ರೀಯುತೆ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಘ್ವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅವಾರ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರು. ಅದುದರಿಂದ ವಿಧಾನ ಮಂಡಳದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅದರ ಎಲ್ಲ ಮಗ್ನಿಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಹೂ ನೇಳಿದು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಕಾರಣ ಕರ್ತವ್ಯಾದಂತವರು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಿರಲಿ, ದೈಹಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲೆಗಳಿರಲಿ, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯುವ್ಯಾಯ ಕುರಿತಾಗಲಿ ಹಿಂಗೆ ನೂರಿಂಟು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತರವಾದಂತಹ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕನಾಟಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾದಂತವರು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿಧ್ಯಾತಹ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕಂಡ ಚರ್ಚಿಸಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಘ್ವರು : ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಕೇಳಿಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವರೆ ?

- ಎ. 1968ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಗಂಗಾ ಮರದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಧಿಕೃತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಮನ್ಯಾನ್ಯ ಪಡೆದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?
- ಬಿ. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ಹಿರಿಯ ಹಾಗೂ ಕಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸುದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿಯೇ?
- ಸಿ. ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರೆ, ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಕಾರಣಗಳೇನು ತಿಳಿಸುವಿರಾ?
- ಡಿ. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿಷೇಧವನ್ನೇನಾದರೂ ಏರಿದೆಯೇಯೋ?
- ಇ. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವಿದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವುದು?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ (ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು) :

ಎ. ಹೌದು

ಬಿ. ಹೌದು,

ಸಿ. ಇದು ಖಾಸಗಿ ಮಂಡಳಿಯ ಸಮ್ಮೇಳನ. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದೊರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನೀರಿಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಸಹಕಾರ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಿ. ಇಲ್ಲ

ಇ. ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸದ ಅನುಬಂಧ ‘ಸಿ’ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರುವಂತೆ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಖಾಸಗಿ ಹಾಗೂ ಮನ್ಯಾನೆ ಪಡೆದ ಶಾಲೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕಂಥ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕವಿರಬಾರದೆಂದು ಏನಾದರೂ ನಿಯಮವಿದೆಯೇ ಮತ್ತು ಏನಾದರೂ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವನೆಯೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಆದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಖಾಸಗಿಯವರು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್‌ವಿಟೇಶನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್‌ವಿಟೇಷನ್ ಏನಾದರೂ ಬಂದರೆ, ಅಂತಹ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಅಥವಾ ಬಿಡುವುದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೂ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕೆಲ್ಲಿದ್ದ 20 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದಿರುವುದು ಇದೇ ಪ್ರಫಾಮ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಾವ್ಗಾಲಾರು ಅಲ್ಲವೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಹಿಂದಿನದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಪ್ರಫಾಮ್ ವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಖಾಸಗಿಯವರು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಇದ್ದೇ ಒಳ್ಳೆಯಿದು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಚೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್‌ವಿಟೇಷನ್ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಇನ್ನೊಂದೇವೇಷನ್ ಕೆಳಿಸಿದ್ದು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದರೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ನರಪಿಳ್ಳಿ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಸಹ ಬರದಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದಿದೆಯೇ?

K.V. SHANKARA GOWDA : It was only a formal invitation. No specific invitation was sent.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಧ ಖಾಸಗಿ ಸಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಭಾಗವಹಿಸದಿರುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?

ಕೆ.ಎ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಹೌದು, ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಧ ಸಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬುಲವಾದಂತಹ ಕಾರಣವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?

ಕೆ.ಎ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಪ್ರಬುಲವಾದಂಧ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಖಾಸಗಿಯವರು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಸಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಆದೇಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಕೆ.ಎ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಇದು ಕವ್ಯವಾದಂಧ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಖಾಸಗಿಯವರು ಸಮೇಳನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಟೆ.ಎ., ಡಿ.ಎ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮೇಳನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸಮೇಳನ ನಡೆಸುವರು ಇನ್ನೊಂದೇವೇಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಆಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏವಾದು ಮಾಡಬಹುದು. ಎಲ್ಲಾಕೆಂದೂ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಈ ಸಮೇಳನ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದೇವೇಷನ್ ಸಹ ಕೆಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಾರದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಕೆ.ಎ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನೋಂದಾಯಿಸಿರುವ ಮಂಡಳಿಯೋ ಅಥವಾ ಅಂಗಿಕೆತ್ವಾದ ಮಂಡಳಿಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಙ್ಳಾನ್ವೀಲಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಂತಹ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಕವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಆಫ್ ಸೋಸೈಟಿಸ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರತಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯೇಳನ ನಡೆಸಿದಂಥ ಸಂಸ್ಕ್ರೇಷಣ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸಂಸ್ಕ್ರೇಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವರ್ಷಾಂತರಗಳಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಸಮ್ಯೇಳನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗದ ದೃಷ್ಟಿ ತೋರಿಸುವುದು ಏತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ವರ್ಕದೃಷ್ಟಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಸರ್‌ರಿ ಶಾಲೆಗಳು (ಮಾರ್ಚ್ 12, 1968)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು :

- ಎ. ಸದ್ಯ ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಸರ್‌ರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ?
- ಬಿ. ನಸರ್‌ರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸಾಫ್‌ಜನಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆಯೇ?
- ಸಿ. 1964-65, 1965-66, 1966-67ನೇ ಸಾಲಿನ ವರದಿ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?
- ಡಿ. ನಸರ್‌ರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಯಾರಿತರಾಗಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಘಟನೆ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?
- ಈ. ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಘಟನೆ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?
- ಎಫ್. ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಒಂದು ಅವೇಕ್ಷಣೀಯವಾದಂತಹ ಅಂಶವಲ್ಲವೇನು?
- ಜಿ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ?
- ಹೆಚ್. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಂತಹ ನೀತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?

ಕ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ (ಕುಟೀ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು):

ಎ. 741

ಬಿ. ಹೋದು

ಸಿ. ಹೋದು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವರದಿಗಳನ್ನು 1964-65 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರದಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ತಯಾರಾದ ಕೊಡಲೇ ಮಂಡಿಸಲಾಗುವುದು.

ದಿ. ಹೋದು

ಐ. ಹೋದು

ಎಫ್. ಹೋದು

ಜಿ. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಧಾರ್ಮಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾರ್ಥ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲ್ಪ. ಕೆಂದ್ರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಾದ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ.....

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಆಡಳಿತ

ಶ್ರೀಯುತರು ಅಮೇರಿಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ದಿನಿರ್ವಹಣ್ಯ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಶಾಲೆಗಳ (Business Schools) ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಗಳು ದಳ್ಳಿಣಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಯಾವೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ದಿನಿರ್ವಹಣ್ಯ ಇರುವುದನ್ನು ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತ ಕೇಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಪಾಠ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಕನಾರ್ಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರು.

ಮಯಸ್ವರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 1938 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು, ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ದೇವಡು ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ ಕೋಲಾರ ನಗರ ಸಭೆಯ ಕನಗುಡಿಸುವವರನ್ನು ವಯಸ್ವರ ಶಿಕ್ಷಣಾದ ತರಬೇತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಸುಶೀಲಿಸಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮತ್ತು ವಯಸ್ವರ ಶಿಕ್ಷಣಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅರ್ಹರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆದರಿಂದ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಟ್ಟನಿಟ್ಟುದ ಆಯ್ದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರು.

ಕ್ಷಾಪಿಟೇಶನ್ ಶುಲ್ಕ

ಶ್ರೀಯುತ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಂತಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ವಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಬೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 20 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ನಿವೃ ಸರಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ, ಆಳವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಉಳಿಂತವರಾಗಿದ್ದರು.

ಕ್ರೀಡೆಯ ಬಗ್ಗೆ

ಶ್ರೀಯುತ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆ, ಕ್ರೀಡಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಪಾರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಳ್ಳಿಂತವರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಂರಿರವ ಕ್ರೀಡಾಗಣಿವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ವಸ್ಥಳ 40 ಲಕ್ಷದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಇದವರೇಗೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ ಇರುವುದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು; ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮೂಲಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಂಜಾಬ್ರಾನ್ನು “ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿಡಗ್ದ ಕೈ” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಅದೇರೇತಿ “ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ದೇಶದ ಅಟಗಾರರ ಮುಂಚೂಣಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕು” ಎಂಬ ಆಶಾಮನೋಭಾವವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ವಿವರಿಸಿದ್ದರು. ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ “Will the Government give the privilege of doing it, It don't want salary, My allowance, I don't want any car, If you give the money require for carrying on some of the useful schemes, it is enough, unless you train young men in the matter physical education you cannot enforce discipline” ಎಂದಿದ್ದರು.

ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಂತೀರವ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ ಸಜ್ಞೋಂಡರೆ ಸಾಲದು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಯಾಕಿನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮನಗಂಡತಹ ದೂರದೀರ್ಘ ಗುಣವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯದ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕತೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಮಹತ್ವ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರವಾದಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಯುತವಾಗಿ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬಲ್ಲಂತಹ ಸಾಮಧ್ಯ ಶ್ರೀಯುತ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರಿಗಿತ್ತು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ

ಚಿ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ 7.1 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮುಂಗಡ ಪತ್ತೆದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳದ ಶೀಕದ 1.5 ರಷ್ಟು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿರಾರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಂದುಭಕು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದಂತಹ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನದ್ವೇ ಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವ್ಯಾಧಿ, ಯಾವುದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅರ್ಥವಾ ಜ್ಞಾನವುದೇ ತಜ್ಞರು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಸಹಕರಿತನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತೈತ್ತಿಕರ ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಬೇಕು. 1969 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಳೀಯ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೋಽದ್ವಮಾಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೂರಿನವರಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಂತಹ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕ್ರೀಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಣ್ಣ ಕಾರು ಯೋಜನೆ, ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರಿಣನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಸಲು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕ ವರದಿಗಳು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ, ಇವು ಏಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ? ಕೊಲಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಅರ್ಥ ಮೂವರ್ನು ಕಾರಿಣನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿಲ್ಲ? ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒತ್ತಾಯನ್ನು ತಂದು ನಮಗೆ ದಕ್ಷಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಸಲು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಶ್ರೀಯುತರು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯದ ಕ್ರೀಗಾರಿಕೋಽಮಿಗಳು, ಆಡಳಿತಗಾರರು

ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಭವ, ಆಸ್ತಿ ಇರುವ ಒಂದು ನಿಯೋಗವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಾದಂತಹ ಜಪಾನ್ ಯ್ಯ.ಎಸ್.ಎ. ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ವಿದೇಶಿ ಒಂಡವಾಳವನ್ನು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ನಂತರ ಅವರು ಮುಂದುವರೆದು :

ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಮನವಿ. ಸರ್ಕಾರ ಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಾರಿಕಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ಮಂಡ್ಯ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪೇಪರ್ ಮಿಲ್ಸ್ ಆಥವಾ ಎಂ.ಎಸ್.ಕೆ ಕಾರ್ಬಾನೇಯನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಮುಚಿತು. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಏನು ಮಾಡಿದರಿಂದು ತಿಳಿಸಲು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಅನೇಕ ನಿರ್ದಿಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಕೆಟ್ಟಿ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಅದಂತಹದ್ದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ? ನನ್ನದೊಂದು ಸಲಹೆ ಇದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತಹ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಇಂತಹ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇರಿಸಬೇಕು. ಕೇವಲ ಅಳುವ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಏಕೆ ? ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬೇರೆಸುವುದು ಬೇಡ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಟಾಟಾರವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಆ ಕಂಪನಿಯ ಷೇರುದಾರರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಯಾರೂ ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ. ಒಂದು ಖಾರ್ಬಾನೇಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರೀಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬಾರದು. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ವಲಯದಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ತಯಾರಿರಬೇಕು. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷವ್ಯಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು, ಅವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರ ವಲಯದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಖಾಸಗಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿದ್ದರೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ. Let their be a reciprocity, I think it was proof. Laski to once said "success of a grata leader is majored by the existent to which is himself undeniable."

ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
(ಮಾರ್ಚ್ 15, 1968. ಎ.ಪ್)

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮಾನ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಯವಾಡಿ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವಿರಾ ? ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆಯೇ ? ಮತ್ತು ಇದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವ್ಯಾಪಕ ಯೋಜನೆಯಾಂದನ್ನು ಶ್ರೀದೇಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಯುವಕರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೊಂದರೂ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆಯೇ ?

ಜೆ.ಬಿ .ಶಂಕರೇಗೌಡ : (ಕ್ಯಾಫಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು) ಇಲ್ಲ ಇಂತಹ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸದ್ಯದ ಪದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಇನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೆ.ವಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : 1965 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾದ ನಂತರ ಅದರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸದ್ಯದ ಪದೆಯ ಯಾವ ಪದೆ ಜಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವಿರಾ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಚೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜಾರಿಯಾದ ನಂತರ ಅದರ ಫಲ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿತಂದಿದೆಯೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ 1965 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಯಿತು. ಈಗ ಕೇವಲ 2 ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಳೆದಿವೆ. ಇದರ ಫಲವನ್ನು ಮೌಲೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಇರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ನಾನೂ ಸೂಚಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೇವಲ 2 ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಫಲಶ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಈಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾನತೆಗಳಿಂದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬದಲು ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಮೌಲೀಕರಣ ಇಷ್ಟು ಬೇಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿಲ್ಲ.

ಚೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸದ್ಯದ ಪದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಮದ ಫಲಶ್ರೀತಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 15 ರಿಂದ 20 ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ನಾನೀಗಾಗಲೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಚೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸದ್ಯದಪದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಾಲವಾದ ತಳಕದಿಯ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಲ್ಲವೆ. ಆಗಿದ್ದಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇದೇ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ : ಹೌದು, ಕ್ರೀಡಾ ಸಮಿತಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಿಲ್ಲದು.

ಡಿಪ್ಲೊಮೋ ಪದವೀಧರರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ
(ಬಿನಾಂಕ 2ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1966 ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ದಯವಿಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಷ್ಟಿಕರಣ ನೀಡುವುದೇ ?

- ಎ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್‌ ನಿಂದ ಹೊರ ಬಂದಿರುವ ಡಿಪ್ಲೊಮೋ ಪದವೀಧರರ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ ?
  - ಬಿ. ಯಾವ ಯಾವ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಇದೆ ?
  - ಸಿ. ರಾಜ್ಯದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆರ್ಥತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ತೇವೈವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಲಿಚಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ?
  - ಡಿ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷೋರಕೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ ?
  - ಎ. ಕ್ಷೋರಕೆಗಳ ಆಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವೈವಿಧ್ಯಿಕರಣ ಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಯೋಜನೆ ಇದೆಯೇ ?
  - ಎಫ್. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಆರ್ಥಿಕ್ ಪ್ರಾಣವಾಗಲು ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬಾರದೇಕೆ ?
  - ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : (ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು)
  - ಎ. ಹೌದು, 1964 ರಲ್ಲಿ,
  - ಬಿ. 2252 ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್
  - ಸಿ. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಇ) ಡಿಪ್ಲೊಮೋ ಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ii) ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 60 ರಿಂದ 40 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 400 ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕಡತ ಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- iii) ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಾಲಿಕವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲವೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ದಿ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಕ್ರೋಂಕ್ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇ. ಹೌದು. ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಲಿಟೆಕ್ನಾಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗುವುದು.
- ಎಫ್. Clause 'C' ಉತ್ತರದಿಂದ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಪದವೀಧರರ ಸಂಖ್ಯೆ 2252 ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಅಂತರ್ಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವೇಸಲಾಗಿದೆ. ?
- ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ಈ ಅಂತರ್ಗಳನ್ನು ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಯಮ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂತರ್ಗಳಿಗಿಂತ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಪದವೀಧರರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?
- ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ಇದು ಸಾಧ್ಯ.
- ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ತಾವು ರಾಜ್ಯ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ Liaison, ಯಾವ ರೀತಿಯ ವೈದಿಕೀಕರಣ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?
- ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ಅವರು ಯಾವುದೇ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 60 ರಿಂದ 40 ತಗ್ಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ದಿಪ್ಲೋಮೋ ಪದವೀಧರರ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿಪ್ಪದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೇ?

ಎಷ್‌ಆರ್. ಕಂತಿ : ಇದು ಸರ್ಕಾರ ಅಳವಡಿಸಿಹೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳಿಂದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿಸಬಹುದು

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಾನು ಮಾಡಿದ ಸಲಹೆ ಕೇವಲ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದರೂ, ಸಹ ನಿಮಿಂದ ತಿಳಿಯ ಬಯಸುವುದೇನೇಂದರೆ, ಸಮಿತಿ ಎಷ್ಟುಬಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದೆ? ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ವದವೀಧರರಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಥಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ?

ಎಷ್‌ಆರ್. ಕಂತಿ : ಇದೊಂದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಮಿತಿಯು ಹೊದ ವರ್ಷ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಅದು ಬೇಗನೆ ಸಭೆ ಸೇರುವುದು ಅದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಎರಡು ಭಾರಿ ಸಭೆಸೇರಬೇಕು.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ದಯವಿಟ್ಟು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವಿರಾ? ಸದ್ಯ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ವದವೀಧರರಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಲೆದರೂ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಸಿಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಕ್ರಾರಿಕಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅನರ್ಹರಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದಿಯೇ? ಇವರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ಇದೆಯೇ?

ಎಷ್‌ಆರ್. ಕಂತಿ : ನನಗೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನರ್ಹರಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತರೆಯದಿರಲು ನೀವು ಅಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಿರಾ? ಇದೇ ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಆಡಳಿತ ಕುರಿತು

(ದಿನಾಂಕ 2ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1966, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ನಾನು ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸಮಾಲನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಆರೋಪ ಸುಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತ್ವಾಗ ಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲು ತಯಾರಿದ್ದರೆಯೇ? ನಾನು ಇದನ್ನು ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಅಜ್ಞ ಇಲ್ಲದೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದುಂಟು. ಸಂದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದುಂಟು. ಸ್ವಾತ್ಮಕೋತ್ತರ ಆಧಾರವನ ಸೇವೆ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ 5 ವರ್ಷ ಬೋಧನಾ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದುಂಟು, ನೀವು ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೆ ನಾನು ಹೇಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ, 18 ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಡ್ದರೂ ಕೂಡ

ಅವರ ಸೇವಾವಧಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಕರವೆಂದು ಫೋಷಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಉಪನ್ಯಾಸಕ 16 ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿಯೂ ಹೈಕೋಷನರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು 18 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು 22 ವರ್ಷ ಹೈಕೋಷನರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅಧ್ಯಾಪನ ಅನುಭವವಿದ್ದವರನ್ನು ಹೈಕೋಷನರಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಂತು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲದವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟಗಳು ಅತಿ ಹಚ್ಚಿಸುವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರಳನ್ನು ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಸಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಳಜಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಒಷ್ಣತ್ವೇವೆ. ನಾವು ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ವಿಧಾಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಮೈಸೂರಿನವರನ್ನೇ ಹಚ್ಚಿ ಅವೇಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಸ್ವಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಆದರೆ, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ, ಡೆಲ್ಟಿ, ಹೃದರಾಬಾದ್, ಕೇರಳ, ಅಂಧ್ರ, ಮದ್ರಾಸ್, ಬಾಂಬಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರಘ್ನನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ (Regarding Export promotion)

(ದಿನಾಂಕ 2ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1966, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ನಾನು ಕೆಲವೊಂದು ಮುಖ್ಯಮಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ರಘ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು (Export House) ರಘ್ನ ಮಂಡಳಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವು ರಘ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮೇ ಆದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಘ್ನದ ಗಂಧದ ಎಣ್ಣ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳಿವೆ. ಈ ಮಹಾನ್ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರಘ್ನನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಲು ಅದರ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶಿಗಳಿಕೆಯನ್ನು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಳಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಮದು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬದಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಮಾತಾನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆಮದು ವಸ್ತುಗಳ ಅಭಾವವಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1965ಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ ಏಕೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಆಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿಸಂದಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮವರೇ ಆದ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಹೆಚ್.ವ.ವಲ್. ನಲ್ಲಿನ್ಯಾಟ (GNAT) ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮರಣಿಲ್ಲದ್ವಾರಾ ಮಾಡಿದ ಪೆಟ್ರಿ ನೀಡಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ನ್ಯಾಟ್ ವಿಮಾನವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಯಕವಾದುತ್ತತೆ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು

ವಹಿಸಿದಂತವರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಾರದೇಕೆ ? ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ನಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಸ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಬಾನೆಯ ಸ್ವಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಸರ್‌ರವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾವ ವಿಚಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಗೊಂಡಿದ್ದಿರಿ ? ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ 1966ನ್ನು ಉತ್ತರದನ ವರ್ಷ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದನೆ ಒಮ್ಮೆಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲು ಇದು ಸಮಯವಲ್ಲವೇ ? ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯೆಯಾದ ಮಿಸ್. ಮಾರ್ಕೋ ರವರು ರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಬಹಳ ಸಂಶೋಧ. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ 80 ವಿವಿಧ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸಭೆಯಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ 80 ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೊಂಡಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಯಾಸಿಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನನ್ನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೇ ? ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ನೈತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಡಿಯಾಗಿದೆ ? ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ ? ನಾವು ನಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುಬಾರದೇಕೆ ? ಮದ್ದಾಸ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ? ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗಿದ್ದೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕ್ರಮ ಕೇಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅವರು ಹೀಂದುಸ್ತಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕ್ ಅಥವಾ ಬಿ.ಎ.ಸಿ. ಅಥವಾ ಹೆಚ್.ಎಂ.ಟಿ. ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಇವೆ.

ಗೌರವಾನ್ನಿತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀ ಗಿರಿಯವರು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದವರು, ಅವರು ಒಂದಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಬಾರಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆವರ ಭಾಷಣಾದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭಾಗವ್ಯಾಸವಿಕೆ ಕುರಿತು ಏಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ? ಸ್ವಾಮಿ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದುದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ಅಂದರೆ ದೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರುದಾರರಾಗಬೇಕೆಂದಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ನಾವೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದೇವಯೇ ? ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಕುರಿತು

ಆಹಾರ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ

(Food Policy)

(ದಿನಾಂಕ 2ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1966, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಅನೇಕ ಸೈಹಿತರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ನೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಿರಿತ ನನ್ನ ಸೈಹಿತರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಮೈಸೂರನೊಳಿಗೊಂಡು ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಧವಾಹಂಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಶಿಸ್ತನಿಂದ ಕೂಡಿದುತ್ತಿರುವ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಕಥೆ ನಿರಂತರವಾದಂತಹ ತಪ್ಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಡಗುಡಿದ್ದು, ಇದು ಸತತವಾದ ವಿಫಲತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತರ ಜನ ಆತಂಕ ಪಡುವಂತಹದ್ದು ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸುವಂತಹದ್ದು. ನಾವು ಸತತವಾದಂತಹ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. 1951ರ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚಮಾಷ್ಟಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪೀಸುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಆವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಯವ್ಯಾಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗಿದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇತನ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಏಕ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಗೋಧಿಯಾದರೆ ನಾನು ಅರ್ಥವಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಂದರ್ಭ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಣ ಏನಾಯಿತು ?

ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸು

(Recommendation on Indian Medical Council)

(ದಿನಾಂಕ 7ನೇ ಸರ್ಪ್ರೈಂಬರ್ 1961, ವಿ.ಸ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರ ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದೇ ?

ಎ. ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿ ಈ ರೀತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆಯೇ ?

i) ಮೈಸೂರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ (ನಿರಿಕ್ಷೇಕರು ಸೂಚಿಸಿರುವ) ನೂನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವವರಿಗೂ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬಾರದು.

ii) ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವು ಪ್ರವೇಶ ಮಿತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಬಾರದು.

ಬಿ. ಹೊಡಾದರೆ ನೀರಿಕ್ಷೇರ ವರದಿಯಿಂದಚಾದಂತಹ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರಾರಿಸಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೀರಿ ?.

ಡಾ॥ ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಗ್ನೆ : (ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು)

ಎ. ಇಲ್ಲ

i) ವೈಸ್ಸೊರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವಾಯ್ಪ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈಗಾಗಲೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಮರು ಸಂಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ii) ಇಲ್ಲ.

ಬಿ. ಕಂಡಿಕೆ 'ಎ' ಉತ್ತರದ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ನಿಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರೀಕ್ಷೇರು ಜುಲೈ 15 ರಂದು ಒಂದು ನಿರೀಕ್ಷೇರ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇಯದು "ಎಲ್ಲಿತನಕ ಸಿಭ್ಯಂದಿಯ ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲಫೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನ್ವಣಿ ನೀಡಬಾರದೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವ". ಇದು ಆರೋಗ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ?

ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಗ್ನೆ : ನನಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಕರಾತ್ಮಕ ವಾದಂತಹ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಗ್ನೆ : ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆ ನೀಡಲು ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ನೀಡುವಂತಹದ್ದು.

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿ ನಿರೀಕ್ಷೇರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ವರದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಂತಹವರು. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಂಯೋಜನೆ ನೀಡುವಂತಹದ್ದು ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊರತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾವಿಲಯದ ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಕಾರ ವರದಿ ಇಲ್ಲದೆ. ನ್ಯಾನ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. "Persons having no qualification as laid down by the Indian Medical council are appointed. The vacancies caused by the transfer of staff one of not filled, extra staff are not appointed when the number of admission increase. Existing staff is not sufficiency and so on. This is in regard to the department of obstrerries and Gynaocology.

The other thing is "We regret to remark that since the last inspection in December 1954, there has been no attempt at rectifying the defects mentional in the last report. From the point of view of Adequate number of properly qualified staff in all most all the departments, we don't final any additional facilities in the matter of staff, equipment and accommodation".

ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನೀರಿಕ್ಷಿಕರ ವರದಿ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ನಗಳು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಿರಿ?

ಕ.ಕ. ಹೆಗ್ನೆ : ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಧಕೀಯ ಮಂಡಳ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಸಲಹಾಗಳು ಅಥವಾ ಶಿಫಾರಸ್ನಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಏವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಮಾಡಿದಂತಹ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಾನು ಕೇವಲ ಯಾವ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾನೆಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಕ.ಕ. ಹೆಗ್ನೆ : ನನ್ನ ಸ್ವೇಂಹಿತರು ಇದನ್ನು ಕೇಳುವವವು ತಾಳ್ಳೆಇರಲಿ, ನಾನು ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಗರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ ಕುರಿತಂತೆ ಆದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹವುದನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ." ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಅಂಗರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು.....

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು: ನಾನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಷಾರಾಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅವರು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ನಾನು ಈಗ ತಾನೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಕ.ಕ. ಹೆಗ್ನೆ : ವಿಭಾಗಗಳು ಯಾವುವು?

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಆ ವಿಭಾಗ ಪ್ರಸೂತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ on the penultimate page of this report.

ಕ.ಕ. ಹೆಗ್ನೆ : ಅದರಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳು 75 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗಬಲ್ಲವೆ. ನಂತರ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಾನು ಹೇಳುವುದು 15-6-1961ನೇ ಇಸವಿಯಂದೇಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳೇನು?

ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಗ್ಡೆ : ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈಗ ಒಂದುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾಗೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಎಷ್ಟುಜನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ?

ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಗ್ಡೆ : ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ 10 ಹುದ್ದೆಗಳ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೆಸರ್ ಆಫ್ ಮೆಡಿಸನ್‌ ಎಂದು ಪೋನ್ಸ್ ಫಿಲಪ್ ಆಗಿ ಇನ್ನೂ 8 ಹುದ್ದೆಗಳು ಖಾಲಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಇಕ್ಕೊಮೆಂಟ್‌ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಪಾರಸ್ಸು ಬಂದ ನಂತರ ಈ ವರ್ಷ 16.48 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸುಮಾರು 318.61 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕೊಮೆಂಟ್‌ಗೋಸ್ಕರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಅಕಾಮಡೇಷನ್ ಅಲ್ಲಿ ಚಾಸ್ಟಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಒದಗಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಈಗ ಇನ್ನೂ 60 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಕಾರಣವೇನು ?

ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಗ್ಡೆ : ಈ ವರ್ಷ ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ 1960 ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಹಿಂದೆ 1651ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗಿಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಸೌಕರ್ಯ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರ ಮೇಲೆ 1959-60, 1960-61 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದಿಯೆ ?

ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಗ್ಡೆ : ಬಂದಿದೆ, ಆದರೆ ತಮ್ಮಿತವರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ದೃಢದ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪವೋಲ್ಯದ ಪರಿಣಾಮ

(ದಿನಾಂಕ 28ನೇ ನವಂಬರ್ 1966 ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವಿರಾ ? ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಪವೋಲ್ಯದ

ಎ. ಪರಿಣಾಮ

ಬಿ. ಅಮದು ಬಿಡಿಭಾಗಗಳ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಬಹುದು ?

ಸಿ. ರೂಪಾಯಿ ಅಪವೋಲ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಅನಾನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ವಿಚಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ?

ಡಿ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣಕಾಸು ಸಹಾಯದ ಆಶ್ಲೋಸನೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ ? ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿನ ಸ್ವಭಾವವೇನು ?

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪೆ : (ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು)

- ಎ. ನಾಲ್ಕನೇ ವಂಚವಾಟಿಕ ಯೋಜನೆ ಇನ್ನು ಪೊರ್ಚಾಗೋಳಿಸಿಲ್ಲ
- ಬಿ. ‘ಎ’ ಉತ್ತರದ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಸಿ. ಇದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿರಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.
- ಡಿ. ‘ಸಿ’ ಉತ್ತರದಿಂದ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಗೋಲಿಬಾರ್

- ಜಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ದಯವಿಟ್ಟು ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರಿಸುವಿರಾ ?
- ಎ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಅಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ನೇರ ಫಲಶ್ಯತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ?
- ಬಿ. ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಗುಂಪು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರೈಲನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಗೋಲಿಬಾರ್ ಮಾಡಲು ಕಾರಣಗಳಿನು ?
- ಸಿ. ಗೋಲಿಬಾರ್ನ ಫಲವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ಗಾಯಗೊಂಡರು ಹಾಗೂ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು ?
- ಡಿ. ಎಷ್ಟು ಜನ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನ್ಸೆಕ್ಟೆಬಲ್ ಗಳು ಗಾಯಗೊಂಡರು ?
- ಎ. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಗೋಲಿಬಾರ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಾಯಕಾಂಗ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವುದು ?
- ಎಫ್. ಮುಂದೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪೋಲೀಸರ ದೌಜಣ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ?
- ಜಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ?

ಎಂ.ವಿ. ರಾಮರಾವ್ : (ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು)

ಎ. 12,353

ಬಿ. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಬದು ಅರೋಪಣ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ದಾವಣಗೆರೆಯ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆಯ ಮ್ಯಾಚಿಸ್ಟೇಟ್ ರವರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. C.C. 1760-66 for offences under sections 143, 147, 159, 332, 426 and 436 I.P.C. on the ground that the accused persons concerned committed the said offences at Davanagere on 27th June 1966.
2. C.C. 1779-66 for offences under sections 143, 147, 148, 149, 326, and 395 I.P.C on the ground the accouused persons concerned committed the said offences at Davanagere on 21st the June 1966.
3. C.C. 1929-66 for offences under sections 143, 147, 148, 149, 332 I.P.C. on the ground that the accused persons concerned committed the said offences.
4. C.C. 1930-66 for offence under sections 143, 147, 148, 149, 332 and 426 I.P.C. on the ground that the accused persons committed the offences at the Davanagere on 21st the June 1966.
5. C.C. 1809-66 for offences under section 143, 147, 148, 149, 332 I.P.C. on the ground that the accused persons concerned committed the said offences at Harihar on 27th June 1966.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಸುಗಳು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿವೆ.

ಸಿ. ಸತ್ಯವರ ಸಂಖ್ಯೆ 2

ಡಿ. ಗಾಯ ಗೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ 3

ಇ. ಇಲ್ಲ

ಎಫ್. ಪೊಲೀಸರ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಖಚಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿಲ್ಲ.
ವರ್ಕೆಂದರೆ ಪೊಲೀಸರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಅತಿರೇಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಜ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಸ್ತಿ - 16,500, ಖಾಸಗಿ ಅಸ್ತಿ - 8,000

ಮೈಸೂರು ಯುನಾನಿ, ಆಯುವೇದಿಕ್ ಮತ್ತು ಯುನಾನಿ ಷಾಕ್ಷೇಸ್ ವಿಧೇಯಕ ಕುರಿತು

(ದಿನಾಂಕ ನವೆಂಬರ್ 29, 1966 ವಿ.ಪ)

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ : ಗೌರವಾನ್ನಿತ ಸ್ವೇಚ್ಛಿತರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಮತವಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಒಂದು 18 ವರ್ಷ ಆದರೂ
ಕಾಗಲೂ ಸಹ ಆಯುವೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಾಯಿಮಾತಿನ ಅನುಕಂಪ (Lip sympathy)
ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಅಸ್ತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೋಪತಿ ವೈದ್ಯರು ಅಧಿಕಾರಿದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ
ಆಯುವೇದದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯುನಾನಿ ಮತ್ತು ಆಯುವೇದದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ
ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು 18 ವರ್ಷ ಕೆಳಿದರೂ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಏನು
ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ? ಮತ್ತು
ಸಂಶೋಧನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ದ್ವಾರಿ ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತರ
ದ್ವಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿದೂ ಜೊತೆಗೂ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಲ್ಲರೆಂದು ಅನ್ನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ವರ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಂತಹ ಕೆಳಿದಜ್ಞೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರೂ
ತಿಳಿಯಾಗಿದೆ. ಆಯುವೇದದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಂಯುಕ್ತ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಶ್ರೀಯುತ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿಮತವನ್ನು
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವೊಂದು
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾ ಅಸ್ತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಯುವೇದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಅನುಕೂಲ ಕ್ಲೀನಿಸಬೇಕು
ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬಕೊಳ್ಳಲು
ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆದರಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ
ಜನರು ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಳಿಂತಹವರು, ಇಂತಹ ವಾದವನ್ನು
ಒಬ್ಬಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ
ತರಹದ ಉತ್ತರವ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಶುದ್ಧ ಆಯುವೇದದ ತತ್ವಗಳನ್ನು
ಒಬ್ಬಕೊಂಡಿಡುವುದರಿಂದ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಅಧಿಕಾರವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಯಸುವೇನೆಂದರೆ
ಅವರು ಶುದ್ಧ ಆಯುವೇದದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಿ, ಅವರಲ್ಲದೆ ಇದು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಹೊಗಳಿರುತ್ತದೆ, ಆಯುವೇದದಲ್ಲಿ ಆಯುವೇದ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲಬೇಬಿ

ನಂಬಿಕೆ ಜನರಲ್‌ದೆ. ಇದು ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಅನುಮಾಗಲು ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೊದೆ ಅರ್ಥವೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಅರ್ಥವೇದ ಬಹು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತಹವರು ಅರ್ಥವೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ದೋಷಾಗ್ನಿ.

ಜಂಟಿ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಮಿಶನರಿ

(ದಿನಾಂಕ 17ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1966 ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವರೇ ?

- ಎ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕಲಹಗಳನ್ನು ಬಗೆ ಹರಿಸಲು ಒಂದು ಜಂಟಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಕೆಯನ್ನು (Buteration) ಏರಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ ?
- ಬಿ. ಏ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ನಮೂನೆಯ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಇಚ್ಛಿ ಇದೆಯೇ ?

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು)

ಎ. ಇಲ್ಲ

ಬಿ. ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುವುದು.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಲಹಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಾನಿಸಲು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಯೋಗಿಯ ಸ್ಥರೂಪವೇನು ?

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ : ಕೆಲವು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮಂಡಳಿಗಳಿಂಬ ಸಮಿತಿಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕೊಂಡು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುವುದು.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಯೋಗಿಗಳು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಸಮೃದ್ಧಿತಾದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಯೋಗಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಈಡೆಯವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ : ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವುದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ

KLS - EL

923.209 54 PAN
C-5989

KLS - EL

ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ? ಅದರಿಂದಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು ? ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನೇಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಹೇಂಡ್ರೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಥಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆ ತರಹದ ಸಲಹ ಸೂಚನೆಗಳು ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಬಂದಿವೆಯೇ?

ಎಫ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪೆ : ಆ ರೀತಿ ಯಾವ ಸೂಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

**ಸೂಪ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ವಿನಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಟ್ಟಿ ಚೊಂಬಿನ ಗಿಡಗಳು
ಬೂದಿಯಾದ ಬಗ್ಗೆ :**

(ದಿನಾಂಕ 31ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದೇ ?

ಎ. ಹೋದ ಮತ್ತು ವಿನಲ್ಲಿ 50 ಸಾವಿರ ಟನ್‌ಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೂಬಿಟ್ಟಿ ಚೊಂಬು ಗಿಡಗಳು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದ್ದು ನಿಜವೇ?

ಬಿ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಿದಿರು ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ವೆಸ್ಟ್‌ಕೋಸ್ಟ್ (West Coast Paper Mill) ಕಾಗದ ಕಾರ್ಬಾನೆಯವರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದುದು ನಿಜವೇ?

ಸಿ. ಅದರ ಬದಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದ ಬಿದಿರನ್ನು ಶರಾವತಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕಾರ್ಬಾನೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಟನ್‌ಗೆ ಶೇಕಡ 70 ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಗಾಣಕೆ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದ್ದು ನಿಜವೇ?

ಡಿ. ವೆಸ್ಟ್‌ಕೋಸ್ಟ್ ಕಾಗದ ಕಾರ್ಬಾನೆಯವರ ನೀತಿ ಸಂಹಿತವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣವು ಎಷ್ಟು? ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?

ಎ. ಕಾಳಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೊದ ಬಿದಿರು ಬೆಳೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಧನ ಬರುತ್ತದೆ?

ಬಿ. ರಾಜಯ್ : (ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಚಿವರು)

ಎ. ಇಲ್ಲ, ಕೇವಲ 10 ರಿಂದ 15 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಹೂಬಿಟ್ಟಿದಿರು ಆಕ್ಸಿಕೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು.

ಬಿ. ಹೌದು, 1961 ರಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿ ನಮ್ಮೆನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಪುನಃ 1962ರ ಹೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಸೂಪದಲ್ಲಿ

ಅವಾಗ ತನೆ ಹೂ ಬಿಡುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಬಿದಿರು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ಹಟ್ಟಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 1964 ರಲ್ಲಿ ವೆಸ್ಟ್ ಕೋಸ್ಟ್ ಕಾಗದ ಕಾರ್ಬಾನೆ 5 ರೂ. ಟನ್ನಿನಂತೆ ಸೂಪೆ ದಿಂದ ಹೂಬಿಟ್ಟ ಬಿದಿರನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಸಿ. ಇಲ್ಲ

ಡಿ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 75 ರಿಂದ 115 ರೂ. ಗಳಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಯಿತು. (7.50 ರಷ್ಟು ಪ್ರತಿ ಟನ್‌ಗೆ) ಈ ನಷ್ಟದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಯಾರ ಮೇಲು ವಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ಆಕಸ್ಮೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು

ಇ. 'ಡಿ' ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಾರ್ಪಾಡಿದೆ. 1961-62 ರಲ್ಲಿ ವೆಸ್ಟ್ ಕೋಸ್ಟ್ ಕಾಗದ ಕಾರ್ಬಾನೆಗೆ ಶರಾವತಿ ಮುಳುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೆಚ್ಚನ ಬಿದಿರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ (ಅತ್ಯಂತ ಗುಭಿರೆ) ಬೆಂಕಿಯ ದುರ್ಭಾಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವರೇ ?

ಬಿ. ರಾಚಯ್ : ಈ ವರದಿ ನನ್ನ ಮಾಹಿತಿಗೋಸ್ಕರ

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಇದೊಂದು ರಹಸ್ಯ ವರದಿಯೇ ? ಬೆಂಕಿ ಆಕಸ್ಮೀಕೃತ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರದಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂಸ್ಕರ ರಹಸ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಬಿ. ರಾಚಯ್ : ಸ್ಥಾಮಿ ಇದರಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವೇನು ಇಲ್ಲ. ಚಿ.ಡಿ.ಎಂಟಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಈ ಬೆಂಕಿ ಆಕಸ್ಮೀಕೃತಿಯ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನನ್ನ ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ದೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಆಕಸ್ಮೀಕೃತಿಯ ಅವಾರವಾದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಳ್ಳಿಸುವುದೇ ?

ಬಿ. ರಾಚಯ್ : ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಏನು ದಾಖಿಲಾಗಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ ಅದೇ ಸರಿಯಾದ್ದು.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಒಹು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ತೇಗ ಮತ್ತು ಬೀಟೆಯ ಮರಗಳು ಸುಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾನ್ಯ

ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ವರದಿ ರಹಸ್ಯವೆಂದು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ವರದಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರ ವರದಿಯನ್ನು ರಹಸ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಳಿಸಿದರೆ ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವರದಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ ಮಸೂದೆ - 1965

(ದಿನಾಂಕ ೩ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಸೂದೆ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶಾಸನಗಳ ಕುರಿತು ಅವರು ಈಗ ಅನೇ ಅಧಿನಿಯಮ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನರ್ಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆ.ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂರವರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ನಾವು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕುರಿತು ಹಲವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಉತ್ತಮ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟ ಉತ್ತಮ ಕಂಡು ಬರುವೆಲ್ಲವೇನ್ನಾಗುತ್ತದೆ ಬೇರೆಕರ ಸಂಗತಿ. ಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಾಸನ ಅದೇ ರೀತಿ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಾರದು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಶಾಸನಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಜೂತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ ಮಾನ್ಯಕೆ ತೈಟಿಯಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇನ್ನೊಂದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಶಾಸನವು ಯಶಸ್ವಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟೆಗೆ ಅದು ಅಳವಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಅನ್ನಾವುದರ ಹೇಳೆ ಯಾರಿಗೂಏನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನಾವುದರ ಹೇಳೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಈ ಒಂದು ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುತ್ತಾರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಇದರಿಂದ ಮಾನ್ಯಕವಾಗಿ ತೈಟಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ನರಸಿಂಹನ್ ರವರು ಈ ಮಸೂದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಕೂಲಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವಂತಿಗೆ ಅನುದಾನ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೌತ್ತಿಲ್ಲ, ಸೆಕ್ಕನ್ 3(2)ರ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಉಪ ಸೆಕ್ಕನ್ ಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಖಚಿತತೆ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಕಾರ್ಮಿಕ ನಿಧಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯ ಧನ ನೀಡುವ ಅವಕಾಶ ಇರಬಾರದೇಕೆ? ಇದೊಂದು ಒಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಅಂಶ. ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಧನ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಮೈಸೂರು ಗೇಣಿದಾರರ ಕಾನೂನು (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಹಿಳೆ - 1965

(ದಿನಾಂಕ 4ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ನಾನು ವಿದೇಶು ಪೂರ್ವಕವಾದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಂದರೆ ಇದು ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿದೆ. 1961 ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು 1965 ಜುಲೈ 1ನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಶ್ರೀಣಿ ಆಸ್‌ಗೆ ನಾನು ಸಹಮತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜುಲೈ 1ನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗೆ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಅವರ ಕೆಲಸ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಸರ್ಕಾರದ ತಯಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಮಾಧ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಂದು ಟೀಕೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜುಲೈ 1 ರೊಳಗೆ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು 1966ರ ಮಾರ್ಚ್ ಆವಧಿಗೆ ಮುಂದೊಡಲು ನಾನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೊದಲು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶ್ವಸನೆ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಂದು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭೂ ಮಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಗೇಣಿದಾರನ ಸಂಬಂಧ ಹದಗೆಟ್ಟಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ.

ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು ಮೊದಲನೇ ಜುಲೈನಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಇದು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವಿಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಜ್ಞ ತರಬಹುದು. ಇದರ ಸಮರ್ಪ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ ನಿಯಮಗಳು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವಿರಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಏನಾಗುತ್ತವೇನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೊದಲ ಜುಲೈ ಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಬಹುದಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಾ ಸಹ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 'ಉಳಿವವನಿಗೆ' ಭೂಮಿ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವರು ಉತ್ತಮಹಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ಬದ್ದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಸಮಾಜವಾದವರೆ ಭೂಮಿ ಉಳಿವವನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಸಮಾಜವಾದದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೂರೆಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಪ್ರಯೋಗಿಕವಾಗಿರದೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಈ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಮತ್ತೆ ತಡೆಮಾಡಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಹಂತದ್ವಾರಾ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥ ಸಚಿವರಿಗೆ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಅವರು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು

ತಯಾರುಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆದರ ತಯಾರಿ ಸಮಾಜವಾದದ ಮೂಲ ಚೀತನದ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಯಾವುದೆ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮೂದೆ - 1964

(ದಿನಾಂಕ 11ನೇ ಜುಲೈ 1964, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಈ ದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದುಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂದೆಯೇ ಅಂಶವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವವನಿದ್ದೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಮೂದೆಯನ್ನು ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ವಿರೋಧಿಸಿದರೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲುವುದು ಬೇಡ. ಈ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದುದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಇದು ಇನ್ನಾರೆಚ್ಚು ತೆಗೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡ 6 ರಷ್ಟು ಕರವನ್ನು ಅಂಥು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸಾಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಕಟ್ಟಡ ಕರ (Building Tax) ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕರಗಳಿಂದ ಜನ ಕಾಗಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಂಡರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದಿರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಕರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮೂದೆಯನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಿ, ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದನ್ನು ನಿರಾನಿಸಬಹುದು ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇದೇ ಅಂಶವನ್ನು ಮೂದೆಯ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಸ್ತರಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ವೋದಲು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಎಂ.ಆರ್.ಕಂರಿ (ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು) : ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಅಂಥು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗಲೇ ಈ ಕರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಬಾಂಬೆ ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸ್ವಾಮಿ ಕಾಗಲೇ ಆರೋಗ್ಯ ಕರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಕೆಳಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮೂದೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ವಿಚಾರವಿದೆ. ನಂತರ ಕರಗಳನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಗರಸಭೆಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲಿ ನೀಡಬಹುದು. ಅವಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಡ ಕರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆವಾಗ ಅವರು ಸಿ.ಟಿ.ಎ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಈ ಮೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರದೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಗುಂಪು

షడ్యుంతరగళు నడెయుతీరువాగ నాను యోచిసుపుదేనేందరే జనర మనస్సినల్లి ఉత్తమవాదంతక స్థితియన్న నిమాణి మాడువల్లి సకారంద జవాబ్దారియిదే ఎందు అన్నిసుత్తదే. స్వామి 2రల్లి ఇలాహి గ్రంథ భండార ఎందరేనేందు వ్యాఖ్యానిసిదే. మత్తు ఇదు రాజ్య శాసకర గ్రంథాలయవన్న ఒళగొండిదే. శాసకర గ్రంథాలయవన్న తమ్మ అధినేష్ట ఒళపడిసువ ఉద్దోశ సకారక్కాగలి అథవా మంత్రిగళాగలి ఇదేయే? అదర స్వాయంత్రేతెయిన్న తేదుకొళ్పువ ఉద్దోశవిదేయే? స్వామి అంధక ఆతిక్రమణమన్న ఒప్పులాగువుదల్ల, ఈ మసూదేయ సామాన్య తత్కాగళన్న కురితు హేళువుదాదరే రాజ్య గ్రంథాలయ ప్రాధికార మత్తు నగర గ్రంథాలయ ప్రాధికార, జిల్లాగ్రంథాలయ ప్రాధికార ఇప్పగల రచన కురితు ఇరుపుదేనేందరే ఆక్యంత ఆడలితలాటి తత్కాగళిగింత హచ్చి ఆడలితాత్మక లక్ష్మణగళన్న హోందిదే. స్వామి ఇవు వ్యక్తిగళాగలి, స్థాయిరిగాగలి, అధికారేతంగాగలి యావ ఆవకాలిగళు ఇరుపుదల్ల, ఇచొందు సూక్ష్మ శ్రీకృష్ణ ఇలాహియే ఆగుత్తదే. ఇదరల్లి ప్రగతిపర దృష్టికోన సంపూర్ణమాగి కణ్ణరైయాగిదే. సేక్కనొ 13 రల్లి ఇలాహియ కాయిచార కురితు అభివడిసువ విధి నియమగళు బహళ కెట్టడాగి రచిసల్పట్టివే నీపు ఇదన్న హచ్చి కడిమె ఒందు నిజవాద పోలీస్ ఇలాహియంతే మాడిద్దిరి, ఈ ఇలాహియు ఒనరల్లి ప్రస్తుత ఒదువుదన్న బెళిసువ మత్తు జిల్లాపవన్న గళాసువ దిసేయల్లి కేలసమాడువంతహద్దు. ఇదర జారిగొలిసువంతక క్రుమ ఇందరే మత్తొందు పోలీస్ ఇలాహియాగువుదు. అధికారిగళు మత్తు అధికారేతరర నడువే సహకార ఏరచిచే. రాజ్య గ్రంథాలయ అధికారి ఒచ్చ వ్యాధ్య ఇద్ద కాగే అషు ప్రతియోందు జిల్లా గ్రంథాలయ ప్రాధికారవన్న మత్తు నగర-----గ్రంథప్రాధికారిగళ కేలసవన్న పరిశీలనాశచే. ఇంక్షే అధికార ఎల్లింద బరుత్తుయో నసో గొత్తిల్ల. స్వామి ‘గ్రంథాలయ మానవ సంపనూలు’ ఎంబ విషయ కురితు ఉల్లేఖివిదే. ఈ మానవ శక్తి అథవా స్త్రీ శక్తినసో అధివాగిల్ల (నగు). స్వామి మ్యాసారు రాజ్య ప్రయత్నిలు కాలేజు గ్రంథాలయదల్లి అహాతేయిన్నిల్ల గ్రంథాలయ అధికారిగళన్న హోందిరువ రాజ్య. ఒందు గ్రంథాలయ విజ్ఞాన అహాతేయిల్ల వ్యక్తిగాలింద తుంబ బేచు. అహా గ్రంథపాలకనిల్లదంతక శాలేయ గ్రంథాలయ ఇరకుడచు. సకారి కాలేజుగాలల్లి విశ్వవిద్యానిలయద కాలేజుగాలల్లి అహారాద గ్రంథపాలకరిల్ల మ్యాసారు విశ్వవిద్యానిలయ ప్రదేశదల్లి ఆష్టో ఏక విశ్వవిద్యానిలయద గ్రంథపాలకరిగే అహాత ఇల్ల. రాజ్యద శేకడ 98 రష్య మాధ్యమిక శాలేగాలల్లి అహా గ్రంథపాలకరిల్ల. ఇదు ప్రస్తుత వన్న స్థితి ఈ మసూదే మానవ సంపనూలవన్న ఒళసి కొల్పలు సూచిసుత్తదే. ఎల్లి మానవ శక్తి ఇల్లపోఇ అధివా స్త్రీ శక్తి ఇల్లపో ఒళసికొల్పువ ప్రశ్న ఎల్లిదే. స్వామి ఇదీ మసూదేయ వ్యాప్తియల్లి ఆతి హచ్చిన ఇలాఖీకరణ ఇదే. ఈ అంతచ బగ్గె నాను ఆతిహచ్చిన విరోధవన్న వ్యక్తపడిసుత్తదేనే. ఇదు గ్రంథాలయ సేవగాల పరికల్పనేయ బెళపణిగయల్లి సహాయకమగువుదల్ల. ఈ మసూదేయ పరిశామాగి సకార అనేక గ్రంథాలయగళన్న

ಸ್ವಾಷಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸೇವೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದಂತಹ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇವುಗಳ ರಚನೆ ಕುರಿತು ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಸ್ವೇಹಿತರಾದ ಸುಭಿಹಣ್ಣನವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ‘ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರೆ. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರು ನನಗೆ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಅಶ್ವಯುಕರವಾಗಿದೆ’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿನ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸನವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಚೆಕ್ಕಬಳಿಯನ್ನು ಸಂಘರ್ಷಣವಾಗಿ ತನ್ನ ವರ್ತಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂಧಕಿದೆಯೇ? ಅದು ತಪ್ಪಾಗಿ ರಾಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುವಾಲರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಹಿನ್ನಲೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಪರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸೇವೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ವಾರ ಹಕ್ಕು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾಗರಿಕರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಆದರೆ ಅವನು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಅಯ್ಯಿ ಮಾಡಲು ನೀವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರೇತರರು ಈ ಸಂಘರ್ಷನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ವೇಹಿತರಾದ ಆಚಾರ್ಯ ಹೇಳುವಂತೆ “ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಾವಿ” ಎಂಬಂತೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುವುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮಸೂದೆಯ ಉದ್ದೇಶ ದಿಕ್ಕು ತಷ್ಟುದೆ. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ನಿಯತಕಾಲಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವ ವಿಜಾರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಈ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಉದ್ದೇಶ ಕುರಿತು ನಾನು ವಿಜಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. (There is no gift higher than the gift of knowledge) ‘ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಹೊಡುಗೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ’.

ಚೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಮಹಾಮಂಡಳಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ
ಮಸೂದೆ - 1964

(ದಿನಾಂಕ 13ನೇ ಜುಲೈ 1964., ವಿ.ಪ)

ಸಭಾಪತಿ:- ಇನ್ನು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರ ಭಾಷಣಗಳು ಮುಗಿದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರವ ಮುಗಿಯಬೇಕು. ಇನ್ನು ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರವರು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸಂವಿಧಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕರ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಕಡ್ಡಾಯ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಗುಮಂಜಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಖ್ಯಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಕಾಯ್ದ ನಿಭಾಯಿಸಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಗುಮಂಜಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸೇರಿದಂತೆ ಪಂಚಾಯತ್ರೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಾದ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಭೆಯ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವನ್ನು ಸೇಳಿಯುತ್ತು ಹೇಳುವೆನಿಂದರೆ ಮೇಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಪಂಚಾಯತ್ರೆ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೋಸದೇನಲ್ಲ. ನಾವು ಪಂಚಾಯತ್ರೆ ರಾಜ್ಯದ ಮೂರು ಹಂತಗಳ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನೀ ಅಂದರೆ 1925 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಂಜೂರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದವು. ಇದೋಂದು ಸಮಗ್ರ ಮಂಜೂರಿಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಾಗೂ ಅವಕಾಶಿಸಿತ್ತು. ನಾನು ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಆಫಾತವಾಯಿತು. ಹಿಂದನ ಮೇಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇಳೆದಂತವನು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಮಂಜೂರಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ನಂತರ 17 ವರ್ಷದ ನಂತರ ತರುವುದು ಹೇದಕರವಾಗಿದೆ. ....

1950ರ ಮಂಜೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಏನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ ಎಂದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆ ವಿಧಾನ ಸೌಧ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿರುಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅವರೆ ಮುಂದೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ದೊರೆತಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಗಿರಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಶೈಕ್ಷಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನವರು ಒಬ್ಬ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, ನಾಗರೀಕ ಸೇವೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬೇಳೆದಂತವರಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಬ್ಬ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರೀತನಾಗಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕುಶಾಹಲವೇನಿಂದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಹಾಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವರದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ನಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೊಂಡಜ್ಞಿಬಸ್ವಾಸ್ಥೆ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಏಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವರವಾದ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ರೆ ರಾಜ್ಯ ಕುರಿತು ಇರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವರದಿ ಎಂದು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಈ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರ ಅಸಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ನೀಲಿ ನಕಾಶೆಯಾದ ದೇಶದ ಪಿತಾಮಹನ ಮನ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕುರಿತಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಪೂ ಸೌಜನ್ಯ ತೋರಿಸದೆ, ಆದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸದೆ ಇರುವ ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ತೀವ್ರ ಅಧೀಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆಯವ ಅಡ್ಡಿ ಏನಂಬಿದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಂಧಸ್ತುತ್ತೇನೆ. ಒಹಳ್ಳಿ ಜನರಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಇಂತಹ ಮನೋದೇಶನ್ನು ಮುದ್ರಿಸದೆ ಇರುವುದು, ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ವ್ಯಾಸನವಾಗಿದೆ.

ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಬಳಿ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳು ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ
ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿರುವ ಕುರಿತು

(ದಿನಾಂಕ 2ನೇ ಪೆಟ್ಟಿವರಿ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರವು ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದೇ?

ಎ. ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುವಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವಂತೆ ಯಾವುದಾರೂ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲಾತೆಗಳು ವಿರೋದ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿರುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ?

ಬಿ. ಹೋದಾರೆ ಇವು ಯಾವ ದಾಖಲೆಗಳು?

ಸಿ. ಇದು ಹೇಗಾಯಿತು?

ಡಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾರಣ?

ಐ. ಸರ್ಕಾರ ತಪ್ಪಿತಸ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಏರುಧ್ವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿರುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲಾಗಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ?

ಆರ್.ಎಂ.ಪಾಟೀಲ್ (ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು) : ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಪರವಾಗಿ

ಎ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಭೆಯ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಲಿ ತಲುಪಿರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಬಿ. ಸಿ. ಡಿ. ಇ. ಇವು ಉದ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ

(ದಿನಾಂಕ ಫೆಬ್ರವರಿ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವುದೇ?

- ಎ. ಅಟದ ಮೃದಾನದ ಅಭಾವ ಕುರಿತು ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಿಯೋಳಗೆ ಅನೇಕ ಕ್ರೀಡೆ ಸಂಖೆಗಳು ಅಟದ ಮೃದಾನ ಅಭಾವದಿಂದ ತೊಂದರೆಗೀಡಿಗಿರುವುದು ಗೊತ್ತಿ?
- ಬಿ. ಮಹಾತ್ಮಾಗಂಡಿ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಕ್ರೀಡೆ, ಹಾಕ, ಬಾಸ್ಕೆಟ್‌ಬಾಲ್, ಮತ್ತು ವಾಲೀಬಾಲ್ ಸಂತಹ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ ಮೃದಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.
- ಸಿ. ಸೌತ್ ಪೇರೇಡ್ ಮತ್ತು ನಾತ್ರೋ ಪೇರೇಡ್ ಮತ್ತು ಇರುವ ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಾಸ್ಕೆಟ್‌ಬಾಲ್, ಬಾಸ್ಕೆಟ್‌ಮಿಂಟನ್, ವಾಲೀಬಾಲ್, ಬಿಲಿಯಾಡ್ ಮತ್ತು ಟೆಂಬಲ್ ಟೆನಿಸ್ ಹಾಗೂ ಈಜುಹೊಳ ಮುಂತಾದವರ್ಗಗಳಿಗೇ ಸ್ನೇರ ಒಂದು ಮುಚ್ಚಿದ ಕ್ರೀಡಾಂಗಳಾವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ?
- ಡಿ. ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೋಳಗೆ ತುರ್ತಾಗಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಸಂಖೆಟಿಸಲು ಒಂದು ಕ್ರೀಡಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಗರ ಸೌಂದರ್ಯದ ಖಾತ್ರಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತನಿರ್ವೇಶನವನ್ನು ನೀಡುವುದೇ?

ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠ (ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು)

- ಎ. ಹೌದು
- ಬಿ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಕ್ರೀಡೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ 300X300 ಗಜ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ರೀಡೆ ಕ್ರೀಡಾಂಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಲು ಅನುಮತಿ ಕೋರಿ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.
- ಸಿ. ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಡಿ. ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಿಯೋಳಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರೀಡೆ ಮೃದಾನಗಳ ಕೊರತೆ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಂದಿನಿಂದ ಗೊತ್ತಿದೆ ?

ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂತಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದಿನಿಂದ ಅಂದರೆ ಶ್ರೀ ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಿಂದ (ನಗು)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಈ ನಗುವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಂದರೆ 1954ರಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಇದು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವಧಿಯ ನಂತರ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹಾಸ್ಯದಂತಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತರ ವಿವರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದಿದೆ. ಶ್ರೋತೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಈಗಾಗಲೇ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಹಾಕಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ? ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಲು ತಯಾರಿಲ್ಲವೇಕೆ ?

ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಾಲಯ ನಿರಾಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೊತೆ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. 300X300 ಗಜಗಳ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿದೆ. ಆದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಯಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದವು ಆದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೇವಲ 300X300 ಗಜಗಳವೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಆದ ನಂತರ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. 300X 300 ಗಜ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಒಟ್ಟಿರುವಾಗ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ನಾವ ಸಾಧ್ಯವಿರುವದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಜೊತೆ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ನೀಡಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಬೇಕು.

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆ ಕೋರಿದರೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ನಗರದ ಎಲ್ಲೆ ಹೊರಗ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ತಯಾರಿಲ್ಲವೇ ? ಶಿಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಚರ್ಮಾರ್ಥಾರವರಿಗೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ಇದು ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : 'ಡ' ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಂತಹ ಮಹಾನಗರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ರೀಡಾ ಕೇಂದ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಜರೂರು ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ?

ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೌದು.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಿಂದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ?

ಎಸ್.ಆರ್. ಕಂತಿ : ರಾಜ್ಯ ಕ್ರೀಡಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಒಬ್ಬ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖಿ

ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷಾವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇವರ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿ ಅವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮುಸೂದೆ - 1965

(ದಿನಾಂಕ ೫ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಾನು ಖಿಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ಮಸೂದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವಂತಹದ್ದು ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೌರವ ತರುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತರಲು ಯಾವ ತೊಂದರೆಗಳಿಧ್ವನಿ ? ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡಕೊಸ್ಕರವೆಂದು ನಾನು ಖಿಂಡಿತ ಒಷ್ಟುಪಡಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅವಧಿ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ದಿವಸದಂದು ಹೊನಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಈ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವರು 6 ವರ್ಷವನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. 7 ವರ್ಷವನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ನಾನೇನನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಘನತೆ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಪೂರ್ವಾಗಿ ಆಗ ಇದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಇದು ವಾಸಾಗುತ್ತದೆಂದು ಗೊತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹುಮತಿದೆ. ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಎರಡು ಸಭೆಯ ಅಲ್ಲ ಮಹತ್ವವಲ್ಲದ ಅಲ್ಲಂಬಿಕ್ಯಾತರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೋಫೀ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕೆಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ತರವಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆಳವ ಪಕ್ಷ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಸೂದೆಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗುವುದು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಖಚಿತ ಮಾತಿಗಿ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಭಿನ್ನಮತಿಯರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರ ಜೊತೆಗೂಡಿರಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಪೂರ್ವಾಗಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಇಂತಹ ಹೆದರಿಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಬಹುದೇನೋ ಅದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಎರಡೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದು, ತತ್ವಃ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ದತ್ತವಾದ ಮತ್ತು ನೇಮಕ ಸಮಿತಿಯ ಚಿಂತನೆ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏಕ ಅನುಮಾನವಿರಬೇಕು. ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂಗೊತ್ತು ಬಹಳಷ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸತ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸತ್ಯಿಯಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆ ವಾಸಾಗಲಿ. ಇದುವರವಿಗೂ ಈ ಮಸೂದೆ ತರದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಳಿಜಗಳ ಮತ್ತು ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಪರಿಸರ

ಕೆಟ್ಟದಾಗಿದೆ. ನಾನು ಏನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಅಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಬುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವಂಬಂಧ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಬುನಾವಣೆಗೆ ಹೆದರಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಲು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಬುನಾವಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆದರಿಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಮೈಸೂರು - ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ

(ದಿನಾಂಕ 1ರ್ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರವು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವುದೇ ?

ಎ. ಸದ್ಯ ಮೈಸೂರು - ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ?

ಬಿ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ (ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ) ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆಯೇ ?

ಬಿ.ಡಿ. ಇತ್ತೀ : (ಹಣಕಾಸುಮಂತ್ರಿಗಳು) (ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವರ ಪರವಾಗಿ)

ಎ. ಮೈಸೂರು - ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಗಡಿ 1955 ರ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್‌ ವಿಂಗಡಕೂ ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆ. 1960ರ ಜೂನ್ ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಂಟಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪುಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿ ಆದರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಮೈಸೂರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸದಸ್ಯರಾಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವರದಿಗಳನ್ನು 1962ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. 1961 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತು ಕೆತೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ. ಇಲ್ಲ. ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಜಂಟಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಇದೊಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ವರದಿಯಲ್ಲವೇ ? ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದನ್ನು ನೋಡುವ ಆವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಪದೇ ಪದೇ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ.

ನಾನು ಏನು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರದ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯ ಪ್ರತಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆಯೇ ? ಮೈಸೂರು ಅಧಿಕಾರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ : ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ವರದಿಯ ಪ್ರತಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಅವರು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಟಿ ಹೊಂದಾಣಕೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಅರ್ಥವೇನು ? ರಾಜ್ಯ ಪುನರೋರಚನೆ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಟಿ ಹೊಂದಾಣಕೆಗೆ ಅದು ರಚಿತವಾದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಿತ್ತೇ ?

ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ : ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ರಚನೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಣ್ಣ - ಪ್ರಟಿ ಹೊಂದಾಣಕೆಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಪದೇ ಪದೇ ತಾವು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುಳಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರೆಂದು ಏಕ ಹೇಳಬೇಕು ?

ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ : ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮದ್ದ ಈ ವಿಷಯ ಸರ್ವಸಮೂಹವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏನಾದರೂ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಪರಸ್ಪರ ಒಫ್ಪಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಎಸ್.ಸಿ.ಎಸ್.ಟಿ. ಮತ್ತು ಹೀಂದುಳಿದ ವರ್ಗಾಗಳ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ಣಯ

(ದಿನಾಂಕ ನೇಂ ಫೆಬ್ರವರಿ 1965, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸ್ವಾಮೀ ನನ್ನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಮಾದಯ್ಯನವರು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಹೃದಯ ಪ್ರಾರ್ಥಕವಾದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 1938 ರಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾದಯ್ಯನವರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹರಿಜನರ ಏಳಿಗೊಂಡ್ರ ಅವರಿಗೆ ಇರುವ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲು ನಾನು ವಿಶ್ವಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಹೊಗಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಮಾದಯ್ಯನವರ Resolution ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೀಂದುಳಿದ ವರ್ಗಾಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವಂತಹ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಈ Resolution ಮಂಡಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೀಂದೆ ಅಪಾರವಾದ ಅನುಭವವಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಹೀಂದುಳಿದ ಪಂಗಡಗಳ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಲ್ಲವಂತವರು. ಅದುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು. ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನೆಂದರೆ ಇದು ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಖೇಡಕರ ಟೀಕೆ. ನಾವು ಅರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಪರಿಶ್ರೇಧವನ್ನಾಗಿ ಒಬ್ಬಕೊಂಡು 17 ಪರ್ವಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಯಿತು. ಒಬ್ಬ ನುಬಿಕೆಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಮುದಾಯದ ನಾಯಕರಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಾದಯ್ಯನವರು ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಹಾಗೂ ನಾನೀಗೆ ಎಲೋ ತಪ್ಪಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹರಿಜನರಿಗೆ ಏನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಿಚ್ಯು

ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧಿಕೃತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕೃತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀ ಮಾದಯ್ಯನವರ ನಿಣಾಯದ ನಿಷ್ಠೆಕ್ಕೂತ ಅಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ತಂಬಾ ಖಚಿತತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವವಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗ (Depressed class) ದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಬ್ಬಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇವು ಸತ್ಯಸಂಗಿತಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ನಾನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲ. ಈಗ ನೀವು ಮೂರನೇ ಪಂಚಮಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷದ ವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕೊನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ನೀವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಣವನ್ನು ಖಚಿಸುತ್ತಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ, ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತಾಹವಿಲ್ಲದಿರ್ ಉಳಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಖಚಿಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುರೆಂಬ ನಂಬಿಗೆ ಏನು ?

ಉಪರ್ವಧಾರ್ಥ : ನಿಣಾಯದಲ್ಲಿ ಹೊದಲನೆ ಮತ್ತು ಎರಡಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಾನು ಆವರು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತೇಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಅವರಿಂದಾದ ಒಂದು ತಪ್ಪಿ ಎಂದು ಒಬ್ಬಕೊಳ್ಳತ್ತೇನೆ. ಸಂವಿಧಾನವು ಕೆಲವೊಂದು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಅಥವಾ ಏದು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಏಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಯುಕ್ತರಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅನುಭವವಿದೆ.

ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ಕಾರ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾಡದಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ....

ನನ್ನ ಸ್ವೇಹಿತರಾದ ಎಂ. ಲಿಂಗಾಳ್ಳಿ ನವರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಣ ಸಹಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೀಡುವೇಂದರೆ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು. ಆವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದವರಾಗಿದ್ದರೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನಾನು ಶೋಷಿತವರ್ಗಗಳ ಸಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿಶತ ನೂರರಷ್ಟು ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗದು. ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಭಲ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ Spirit of enterprise, ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಭಲ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಂತಹ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಬೆಳೆಸಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೊಸ್ತಾಗಿರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ನಿಣಾಯ ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುವುದು. ಬೇರೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದರೆ ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ

ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಳಜಿಯನ್ನು ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವೆ ಹೋಣಿ ಹೋರಬೇಕು. ನನ್ನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸೈಹಿತರಾದ ಮಾದಯ್ಯನವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ತಳಹದಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮನಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಬಿಳಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಥಿ ಘಟನೆಗಳ ವಿಚುರ್ವೆಚ್ಚೆದ ಬಗ್ಗೆ

(ದಿನಾಂಕ 4ನೇ ಜುಲೈ 1964, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವುದೇ ?

- ಸರ್ಕಾರಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಥಿ ಘಟನೆಗಳು ವಿಚುರ್ವೆಚ್ಚೆದ ಮತ್ತು ಲಾಭ ನಷ್ಟದ ತಖ್ತಿಗಳನ್ನು ಅತಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?
- ಇಂತಹ ವಿಳಂಬದಿಂದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ ಇಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ, ಬಂಡವಾಳದ ಮೇಲೆ ಲಾಭ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಮುಂತಾದವರು ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಸಿ. ಇದು ಹೌದಾದರೆ ಇಂತಹ ವಿಳಂಬ ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ?
- ಡಿ. ಇಂತಹ ಘಟಕಗಳು ತಮ್ಮ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಚುರ್ವೆಚ್ಚೆದ ತಖ್ತೀಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಏನಾದರೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ?
- ಇ. 'ಡಿ' ಗೆ ಉತ್ತರ ಹೌದಾದರೆ ಇಂತಹ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಸರ್ಕಾರಿ ಘಟಕಗಳು ಯಾವುವು ?
- ಎಫ್. ಇದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಆಜಾಗುರೂಕೆಗೆ ಕಾರಣಾದವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಮೇಲ್ಮೂರೆ ಘಟಕಗಳು ಪ್ರತಿ ಬಡ್ಡೆಂಬ್ ಅಥವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೋದಲು ವರದಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಚುರ್ವೆಚ್ಚೆದ ತಖ್ತೀಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಕೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ : (ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಥಿ ಮಂತ್ರಿ)

- ಎ. ಕೆಲವು ಕ್ರೊರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಏನಿಜ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳಿಂದ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದಂತಹ ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ.
- ಬಿ. ಸಿ) ಮತ್ತು ದಿ) ಎಲ್ಲ ವಿಳಂಬವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- ಇ. ಮತ್ತು ಎಫ್) ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ರೊರಿಕ ಘಟಕಗಳ 1961 - 62 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ Balance Sheet ಗಳನ್ನು Government Spun silk mill, Government Weaving Factory ಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ, ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರದಿಗಳು ಮುದ್ರಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ಅವಗಳನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಏನಿಜ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ Balance sheet ನ್ನು ಸಹ ಮುದ್ರಿಸಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗುವುದು. 1962 - 63ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕೊಗಲೆ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮುಂದೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರ್ಬಾನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು.

1. Government Porcelain (ಪಿಂಗಾಳ್) Factory.
2. Mysore Implements Factory.
3. Government Soap Factory.
4. Government Electric Factory.
5. Central Industrial Workshop, Bangalore.
6. Government Central workshop, Mercara.
7. Sandal Wood oil Factories.

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಘಟಕಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು ಮತ್ತು Balance Sheet ಗಳು 1962-63ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿವೆ. ಮುದ್ರಿತ Balance Sheet ಗಳು ಲಭ್ಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮುಂದೆ ಹಾಜರು ಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.

1. Government Silk Filature, Mysore.
2. Government Silk Filature, Kanakapura.
3. Government Silk Filature, Kollegal.

4. Government Spun Silk Mill, Channapatna.

5. Government Silk Weaving Factory, Mysore.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಾವಾಷಿಕ ಬೇಳೆನ್ನು ಬಜೆಟ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮುಂದೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕ ಫಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಯಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವೇ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ?

ಕೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ : ಸ್ವಾಮೀ, ಬಜೆಟ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

1967-68ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ ಕುರಿತು

(ದಿನಾಂಕ 27ನೇ ಜೂನ್ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವರೆ ?

ಎ. 1967-68ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಗ್ರಾಹಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ?

ಬಿ. ರಾಜ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾಷಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ದೂರಕಿದೆಯೇ ? ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಿ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಹಣಕಾಸು ಸಹಾಯದಿಂದ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ?

ಡಿ. 1967 - 68ರ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಯೋಜನಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಂಪನ್ಕಾಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ ?

ಎ. ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಗ್ರಾಹಕನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ?

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : (ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು)

ಎ. 1967-68ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 62.50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಗೆ ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೇಗಾದರೂ ಮಧ್ಯಂತರ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಹೊಸ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೈಗೊಳಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಪ್ರೇಶೆ ಪುನರ್ ವಿಮರ್ಶಾಸಲಾಗುವುದು. 62.50 ಕೋಟಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ
2. ಸಣ್ಣನೀರಾವರಿ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ನೀರಾವರಿ (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಮಧ್ಯಮ ಯೋಜನಾ ನೀರಾವರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾಗೆ)
3. ವಿದ್ಯುತ್ತ್ವಕ್ಷಿಪ್ತಿ
4. ಕೃಂಗರಿಕೆಗಳು. (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ತ್ವಕ್ಷಿಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಹವು)
5. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನೀರು ಪೂರ್ಣೈಕೆ.

ಬಿ. ಹೌದು, 421 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವು ಒಟ್ಟಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಹಾಯವಿರುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈಗ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಾವರ್ತಣೆ ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರದ ಪಾಲು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ. 421 ಕೋಟಿಗಳ ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆಯ ವಲಯವಾರು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಲಂ ನಂಬರ್ 3 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಿ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಶತ ನೂರು ಪೂರ್ಯೋಜಿತವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಬೇರೆ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು 1967ರ ಮಾರ್ಚ್ 24 ರಂದು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಮೂನೆಯನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ) ಮತ್ತು ಇ) ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅದಿವೇಶನದ ಮಾತನಾಡನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆದ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾವು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ, ನಂತರ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಎಂದಿದ್ದೀರಿ 1964ರ ಕಾವೇರಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು

ಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ವಿವಾದಕೊಳಗಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೊಂದಿಸಿದರೆ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : (ಕಾಮಗಾರಿ ಸಚಿವ) ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಷ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಅಂದಾಜುಗಳು ತಯಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಜೂತೆ ಜೂತೆಯಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ದುರದ್ದಷ್ಟವಾಗ್ತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅರ್ಥಿಕ ಬಲ ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದಾದ ನಂತರ ಅಂದರೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಸೆ ಏನಂದರೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಅವಧಿಯಾದ 1974 ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಮೈಸೂರು ಪಾಲಿನ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅರ್ಥಗಂಟೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಂದುಪ್ರದೇಶವು ನಾಗಾರ್ಜುನ ನಾಗರವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಭಯ ಇದೆ. ನಿನ್ನೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಂತೆ ಕೇಂದ್ರದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನೆರೆ ಹೊರೆಯವರ ಮನೋಭೇಷಣೆಗೊತ್ತಿದ್ದು ಕೇವಲ ಗಲಾಟೆ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರುವಂತೆ, ಒಂದು ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಟಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಪದೆ ಪದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರಿನ ಪಾಲನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಇದುವರೆಗೂ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿರಿ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲವಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಣಾಯಕೆ ಬಂದರೊ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ವಿಚ್ ಕಾಗಳೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಚ್ಯುತಿಯಾದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಲ್ಪಿಸುತ್ತೋಂದೆ ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತಿಲಿಗೆ ಕೆಲಪೊಂದು ನಾಲ್ಕನೇ ಯೋಜನೆ ವೆಚ್ಚೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮರು ಹೊಂದಾಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ನೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಇಚ್ಛಿಸಿದೆ. ಇದು ಸಹ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಿಸುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮಧ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ನದಿ ನೀರಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಚಚ್ಚೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನೀರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 1050 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಮೈಸೂರಿನ ಪಾಲು ಎಂದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದರ್ಥ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧಾದ ಪಾಲನ್ನ ಪಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಶ್ವಾಸನೆ ಎರಡುವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಪಂಚಮಾಹಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಈಗ ಹಣ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ 3 ಹೊಟಿ ರೂ.೫೪ ಹೊಂದಾರೆ ಆಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. 421 ಹೊಟಿ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಾದರೆ 2 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 120 ಹೊಟಿಗಳಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆ 300 ಹೊಟಿಗಳಷ್ಟು ಹಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರವು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುವುದೇ ?

ಎ. ರಾಜ್ಯ ಸೇವೆಯ ವರ್ಗ-3ರ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಾಯಿತು ?

ಬಿ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗದ ಜೂತೆಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ?

ಸಿ. ಹೌದಾದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆಯೆಂಬುದು ?

ಡಿ. ಸರ್ಕಾರದ ಈ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದು ?

ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು) :

ಎ. ಅಯೋಗದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸದೆ ಮತ್ತು ನೇಮಕಗಳನ್ನು ಶೀಪ್ಪವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಯೋಗಕ್ಕೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಿ. ಹೌದು,

ಸಿ. ಅಂಶಿಕವಾಗಿ ಹೌದು, ಕೇವಲ 2ನೇ ದರ್ಜೆಯ ಗುಮಾಸ್ತರು ಮತ್ತು ಅವರ ತಡ್ಡಮಾನದ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ.

ಡಿ. ಇಲ್ಲಿ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಪರಿಣಾಮಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗವು ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ತಮಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲಪೆಂದು ಏನಾದರೂ ಈ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಯಾರ್ಡಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ : ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗವಾಗಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಾಗಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದಂತಹ ಫಿಯಾರ್ಡಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ. ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಹಂಡದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ತೈಪ್ಪಿಕರವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ? ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಪಯಾರ್ಡಿಯವಾಗಿ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ ?

ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ : ಇದನ್ನು ತೈಪ್ಪಿಸುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಫ್ಯಮಣಿ ಬಯಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ವರದಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವದಿಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಯಾವ ಸಂಘಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಿಯಾರ್ಡಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಲೋಕಸೇವಾ ಅಯೋಗ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇ ? ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ? ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಗೆ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾಡಿತ ನೀಡುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸದಸ್ಯರಿಂದ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಬಗ್ಗೆ

(ದಿನಾಂಕ 10ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1961, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಮಹತ್ವದ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಲಿದ್ದೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಬಾರಿಯ ಹೊನೆಯ ಅಧಿವೇಜನ ಇದು ಆಗಲಿದೆಯೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಭೆಯ ಈ ಭಾಗದ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹಿಂದೆ ಖಾಸಿಗಿ ಸದಸ್ಯರ ಮಂಡನೆ ಅಥವಾ ಅನಧಿಕೃತ ಮಂಡನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವದಕ್ಕೆ

ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ತಡೆ ಹಿಡಿದಿರುವುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ವೈಯುತ್ತಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಏರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಿಸಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಕೋಲಾರ ಚಿನ್ನದಗಳಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಹಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಡಾ॥ ನಾಗನಗೌಡ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಸಲು ಅನುವ್ಯಾಸಾರ್ಥಕ ಕೋಟೀಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಳಿ ವರದಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ವರದಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಕಳೆದ ಏದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಸಿಲ್ಲ. ಶಾಸಕರಾಗಿ ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾದಂತಹ ಕರ್ತವ್ಯವಿದೆ. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ವರದಿಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತೀಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದೆ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನಿರ್ದಿಳಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಭೆಯ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವೇಳೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತು, ಒಂದನ್ನು ಸಹ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೀಗಿಸುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಾಮಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ನಿರಾಕರಣ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ತಪೂರಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರೇತರ ವ್ಯವಹಾರ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ತೀಗಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ನಿರ್ಣಯಗಳು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಿಂದಾಗಲಿ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಿಂದಾಗಲಿ ಬರಬಹುದು.

ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕ ಅಂಶ

(ದಿನಾಂಕ 30ನೇ ಜೂನ್, 1967, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಚಿವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವರೆ ?

ಎ. ಅಂಕ ಅಂಶಗಳ ಇಲಾಖೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇತ್ತೀಚನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆಯೆ ?

- ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯ
- ರಾಜ್ಯದ ತಲಾಡಾಯ
- ತೆಗೆಂದಾಯ
- ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿವರಗಳು

- v) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ
 a) ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರುದ್ಯೋಗ   b) ಸುಶಿಕ್ಷಿತನಿರುದ್ಯೋಗ
- vi) ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ
- vii) ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಹಂಚೊಫೆಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ.
- viii) ಕ್ರಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಯೋಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ
- ix) ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಕ್ರಾರಿಕೆಗಳು.
- ಬಿ. ಅಂಕ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆಯೇ ? ಅಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೇ ?
- ಸಿ. ಅವುಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವವೇ ?
- ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ (ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರು) :
- ಎ. ಇಲ್ಲ, ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೌರಿಕೆರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹೊದು
  - ಹೊದು
  - ಹೊದು, ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ
  - ಎ) ಕೇವಲ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ
  - ಬಿ) ಇಲ್ಲ
  - ವಿ) ಹೊದು
  - ವಿ) ಇಲ್ಲ
  - ವಿ) ಹೊದು
  - ವಿ) ಹೊದು, ಬೃಹತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು
  - ಬಿ) ಮತ್ತು ಸಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಂಕ ಅಂಶಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಕ್ಷಿನೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

- ii) Per capita Income of the state.

Yes; figures are published in the statistical Outline (Annual) and other adhoc pamphlets which are available to the public.

- iii) Per capita taxation :

Yes; Published in the "Annual Picture of Mysore Budget". Available to the public.

- iv) Details of Industrial Statistical Outline (Annual). Monthly figures are published in the Quarterly Bulletin of Statistics. These are available to the public.

- v) Extent of unemployment in the State : a) General b) Educated unemployed.

This is proposed to be issued in the form of reports for a) only in the Quarterly Bulletin of Statistics, which is available to the public.

- vi) Agricultural Production :

Crop Estimate figures are published in the Quarterly Bulletin of Statistics. The Annual production figures are published in the Annual Season and Crop Report are reproduced in the Statistical Outline and Statistical Abstract. These are available to the public.

- vii) Impact of the three Five Year Plans of the State on the Standard of living of the people of Mysore - Not published.

- viii) Industrial labour employed in factories coming within the purview of the factories Act.

Published in "Statistical Outline" which is annual and is available to the public.

- ix) Total investment of capital in public sector undertaking, in the private sector undertaking Industries, Major, Minor and Small Scale.

A Publication entitled "Public Sector Undertakings" has been published up to 1960-61. This available to the public.

ಜೆ.ಬಿ.ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ :

ಇ) ಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಂತರ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಿಯಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : ನಂತರದ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ತಯಾರಿಹಂತದಲ್ಲಿವೆ. ಶೀಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ತರವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ತರವಾದ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕೇಂದ್ರ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳ ಸರೋವರಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಲಾ ಆದಾಯ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳು ಲಭ್ಯವಿದೆಯೇ ?

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ 1962-63ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತಲಾದಾಯ 309 ರೂ 39 ಪ್ರಸ್ತುತಿಸೇ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಏಕೆ Per Capita Taxation ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತರಿಸಲ್ಪ ಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವ ಅವಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ Capita Taxation ಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : Per Capita Taxation ಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವರಗಳು ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೈಸೂರು 1966-67ನೇ ಆಯ-ವ್ಯಯದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡಲಾಗಿದೆ. 1966-67ನೇ ಸಾಲಿಗೆ Per Capita Taxation 27.63

ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಓವರ್‌ಡ್ರಾಫ್ಟ್

(ದಿನಾಂಕ 30ನೇ ಜೂನ್ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ:

ಎ) ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ Overdraft ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಏನಾದರೂ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಬಂದಿವೆಯೇ ?

ಬಿ) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ Overdraft ಪಡೆಯಲು ಏನಾದರೂ ಅಧಿಕ ಮಿತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆಯೇ?

ಸಿ) ಮಾರ್ಚ್ 10.1967ರ ತನಕ ಎಷ್ಟು Overdraft ಪಡೆದಿದೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : (ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಚಿವರು) :

ಎ. ಹೌದು

ಬಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಂಗಡ (120 ಲಕ್ಷಗಳು)

Secured wags and

Means Advance	275 ಲಕ್ಷಗಳು
---------------	-------------

ಒಟ್ಟು	395 ಲಕ್ಷಗಳು
-------	-------------

ಸಿ) Over draft, 341.48 ಲಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು Means Advanced 395 ಲಕ್ಷಗಳು

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : 395 ಲಕ್ಷಗಳ ಮುಂಗಡ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಮುಂಗಡದ ಗರಿಷ್ಟಮಿತಿಗೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : 120 ಲಕ್ಷ ಗರಿಷ್ಟ ಮಿತಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ 275 ಲಕ್ಷಗಳ ಮುಂಗಡವನ್ನು ನಮ್ಮ ರೇಖಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಿಸ್ವೋಂಬಾಂಕ್ ನೀಡುತ್ತದೆ. ರೇಖಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಂಗಡ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಿತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲಪೆಂಬುದು ನನ್ನ ಅನುಸಿಕೆ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಸಂಬಂಧಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇನು ?

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಂತಹ ಯಾವ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಆದರೆ ಉವ ಪ್ರಶ್ನೆ ‘ಎ’ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೀವು ಹೌದು ಎಂದು ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದೀರಿ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣಹೆಗಡೆ : ಏಕೆಂದರೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರು ಆ ರೀತಿ ಅಭಿವೃತ್ತಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಇದು ನಿರ್ದೇಶನದ ಸ್ವೇರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ Over draftಗಳನ್ನು ತಿರುವಳಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ Over draft ನಿಂದ ಹಣಕಾಸು ಹೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣಕಾಸು ಹೊರತೆಯಿಂದ ಹಣಾದುಬ್ಬರ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

**1967-68ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂದಾಜು ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲಿನ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆ**

(ದಿನಾಂಕ 30ನೇ ಜೂನ್ 1967., ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮುಲ್ಹಾರಾಧರ್ : ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧಿವೇಶನದ ಘೂರಂಭದ ದಿನದಂದು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವರಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ ಎಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳಿದ ನಂತರವಾದರೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾದ ಟೇಕೆಗಳು ಇದರಿಂದ ಬರಲು ಆರಂಭವಾಗಿವೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏಕ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೂಕಂಡಾಯವನ್ನು ಮನ್ಯ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ಅಗತ್ಯತ್ವ ಕುರಿತು ಅದರ ಸಾಂಧ್ಯಕ ಕುರಿತು, ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಕುರಿತು ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಏನಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರು ಸಹ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಅವರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಿಸಬೇಕು. ಇದು ಏನು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. ಬೇರೆ ಯಾರು ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹೋಸ ಲೇವಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವಿರಲಿ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಜೊತೆಗೊಡಿಸುವುದನ್ನು ನಾನು ಇಷ್ಟವುದುವಾದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ನಾನು ರಾಜ್ಯವಾಲರ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದಾದರೂ ಏಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಜೊತೆಗೊಡಿಸುವುದನ್ನು ನಾನು ಇಷ್ಟವುದುವಾದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಹ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೀರುತ್ತಿರುತ್ತಾನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕೇವಲ ಶೇ 60 ರಷ್ಟು ಅರ್ಥವಾ 80 ರಷ್ಟು ಭೂ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು, ಸರ್ಕಾರ ಬೇರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಪಾನ ನಿರೋಧಕೈ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಆಯವ್ಯಯದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾಲ್ಕುವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿರುವ ಸಾಧನೆ ತಮ್ಮದ್ದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಸಹ ಏಕ ನೇನುದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವುದೆಂದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಎಳೆಯಬಾರದು. ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಜನ ಭೂಕಂಡಾಯದ

ಮನ್ನ ಒಂದು ಬುನಾವಕೆಯ ತಂತ್ರ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂಜರಿಕೆಯ ಸ್ಥಭಾವವಳ್ಳಿದ್ದು ಮತ್ತು ಖಚಿತವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು ಎನ್ನುವ ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬಾರದು. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಅಯ - ವ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಖಚಿತ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಭೂಕಂಡಾಯ ಮತ್ತು ಘನ ನಿರೋಧದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೂಚಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನೀರಿನ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಲೇವಿ ಪ್ರನರ್ವಿಸುತ್ತಿರುವ ದರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಿಂದ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕ ಪರಿಸ್ಥಾಪನಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸುವರೆ? ಸರ್ಕಾರ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ ಯಾವ ರೀತಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅನುಮಾನವಿದೆ. ४ ಮಿಲಿಯನ್ ಎಕರೆಗಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀರಾವರಿಯ ಸೌಕರ್ಯಕೊಳ್ಳಬಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾವು ಕೇವಲ ಪ್ರಸ್ತುತ 2.1 ಮಿಲಿಯನ್ ಎಕರೆಗಳನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನೀರಾವರಿಯ ಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ. 7 ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟವಾದ ಶೇ. 26ಕ್ಕೂತ್ತ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಅಂಥು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಅಶೀಲ ಭಾರತದ ಸರಾಸರಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾಗಿವೆ. ನಾವು ಒಹಳ ಅಶಾದಾಯಕವಾದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಮಲಪ್ರಭಾ, ಘಟಪ್ರಭಾ, ಬೀಮಾ, ತುಂಗಭದ್ರು ಎಡರಂಡೆ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ 564 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ಒಟ್ಟು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅದರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇನು? ಗುಲಾಟೆ ಅಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನಮಗೆ 600 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಯೋಜನೆಗಳು 460 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಳಿದ 174 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿಯಷ್ಟು ಶಿಲ್ಪ ಇಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಅದರ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ 564 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸುಮಾರು 400 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಚೇಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಎಲ್ಲಿತನಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ 1050 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ಅಥವಾ 600 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿಗಿಂತ 400 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಅಡಿ ಹಚ್ಚಿಗೆ ಗುಲಾಟೆ ಅಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲಿ ತನಕ ತಾವು ಮಿಶ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವೇರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಆಡಳಿತ ಶಾಹಿ ಸರ್ಕಾರವ್ಯೋಮ ಅಥವಾ ಜನರ ಸರ್ಕಾರವ್ಯೋಮ? ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿ 10 ವರ್ಷಕ್ಕಳಿಂದರೂ ಮದ್ರಾಸ್ ಜೊತೆಗೆ 1924ರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದ ಆಗಿ 44 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಕಾವೇರಿಯ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಉಳಿದ 5-6 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಭ್ಯವಿರುವ

ನೀರನ್ನ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತೇರಿ ಎಂಬುದು ಯಾವ ನಂಬಿಗೆ ಇದೆ ? ಮದ್ದಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ನೀವು ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಉತ್ತರದಿಂದ ಸಂತಪ್ತಪ್ರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಇದೊಂದು ವಿವಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನ್ಯಾಯಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಜನ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚೆರೀಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಏಕೆ ಎತ್ತತ್ತೇನೆಂದರೆ ಬ್ಯಾಹತ್ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ನೀವು ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 867 ಹೋಟೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕತರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 231 ಲಕ್ಷ್ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 1098 ಲಕ್ಷ್ ಯೋಜನೆ ಗರಿಷ್ಟು ಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ.

ಕ್ರೊರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುತ್ತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಣದ ಆಯ-ವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಕುರಿತು ತಮ್ಮಗಮನ ಸೆಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಣ್ಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಡ್ಯೋಂ ಪೌರಿಯೆಂದು ನಿಂದ ನಿಯೋಜಿತವಾದಂತಹ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ತಂಡದ ವರದಿ ಬಗ್ಗೆ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಯವರ ಮತ್ತು ಕ್ರೊರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳಿಯಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಕ್ರೊರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ವಿಷಯಗಳು ಚೊನ್ನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆವರಿಗೆ ನಿರುತ್ತಾಹಿದ್ದರೆ ಕ್ರೊರಿಕಾ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಹೋಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಹೋಡ್ಯೋಂ ಪ್ರತಿಪಾನದಿಂದ ನಿಯೋಜಿತವಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡದ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಗಳಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಕ್ರೊರಿಕಾ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಹಣ ಹೂಡಿಲಾಗಿದೆ? ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ರೊರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ, ಒಟ್ಟು ಉತ್ತಾದಿಸಿದ ಪನ್ನುಗಳು. ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ 20 ಕ್ರೊರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 13 ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭ ಮಾಡಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕ ಹಿಡಿದ ಕ್ರೊನ್ಯೂಡಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ನಾಮಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವಿಕರೆಗೆ ಈ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ರೊರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಕಾನೀಕೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನಿಂದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಘೂಯಿಂ ಅರಿವಿಲ್ಲ, ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುತ್ತೆ ಅಂತಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಆವರಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

"Small factories already contribute a much larger share of manufacturing output in India than is generally realised. The 36,400 small registered factories (Registered under the Factories Act but having fixed capital of less than Rs. 5 lakhs) is 1960 employed over 1,330,000 persons, or 38 per cent of registered factory employment. These small registered factories held 17 per cent of the fixed capital of all registered

factories and produced 33 per cent of their gross output and per cent of their value added by manufacture, or net output.

ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಂಕ ಅಂಶಗಳು ಲಭ್ಯ ವಿದೆಯೋ? ಎಂದು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಣ್ಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಸಣ್ಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ನಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳ ವಿಧಾಗದಿಂದಾಗಲಿ, ಕ್ರೊರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಇಂತಹ ಮಹತ್ವವಾದಂತಹ ಅಂಕ-ಅಂಶಗಳು ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಡ್‌ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಿಂದ ನಿಯೋಜಿತವಾದ ಅಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಂಡ ಮಾಚಿಸಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಏನಂದರೆ ಸಣ್ಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರಣ ದೊರಕಪ್ರದಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಸ್ವೇಂಹಿತರಾದ ಶ್ರೀಯತ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಕುಣಿಗಲ್ಲಿನ ಕುದುರೆ ಪಾರಂ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯಿಂದಿನ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಕುಣಿಗಲ್ಲ ಕುದುರೆ ಫಾರಂ 1883 ರಷ್ಟು ಹಳೆಯದು ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಸೇನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಲೆಪ್ಪಿನೆಂಟ್ ಕನ್ಸೆಲ್ ಜೋನ್ಸ್ ಕುಣಿಗಲ್ಲ ಕುದುರೆ ಫಾರಂನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷಿಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೊಂದೆ ಕುದುರೆ ಫಾರಂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಉದಹಾರಣೆ ಏರಿಂದ ದೇಶದ ಕುದುರೆ ಫಾರಂ ಇದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಮ್ಯಕೊಳ್ಳಲಷಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕುದುರೆಯು ಎರಡು ಲಕ್ಷದ ಎಷ್ಟುಕ್ಕೆ ದುರುಪ್ಯವಾದ ಸಾವಿರ ಪೌಂಡಿಗೆ ಅಂದರೆ 37 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಸ್ವರ್ಪಿಸಿದೆ.

1967-68 ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂದಾಜು ಆಯ-ವ್ಯಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಚೆ

(ದಿನಾಂಕ 1ನೇ ಜುಲೈ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾಧ್ರಾಧ್ರು : ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಂತಿಗೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಭಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ವಾಯಾಪಾರಿಕರಣವಾಗುತ್ತಲಿದೆ ಜನರಲ್ ಸರ್ಕಾರ ಸುಮನ್ಯೆ ಕುಳಿತು ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿತನಕ ಸರ್ಕಾರ ವಂತಿಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವಿರೋಧ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿತನಕ ಈ ಪೆಡಂಭೂತ ಸಮಾಜ

ಒಡವೆಗಳಾಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೇ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಚಚ್ಚೆಗೆ ಇಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಶೀಪ್ಶೈವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಒಳೆಯದು. ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಬುಹತ್ತಾ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಪಂತಿಗೆ ಶುಲ್ಕ ಆವರಿಸಿದೆ.

ಮೇಸೂರು ವಿ.ವಿ., ಬೆಂಗಳೂರು ವಿವಿ ಕಾಯ್ದು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ನಾನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಏಕ ರೂಪ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂಜರಿಯತ್ತದೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಧಿವೇಶನದಿಂದ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ತಂದರೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಷೇಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ಶಾಸಕರು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಯು ಮೂಲಕ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು.....

ಸರ್ಕಾರ ಸಂಬಿಧಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸೂತ್ರಗಳ ಅನ್ವಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಕೊಡುವ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯಂತಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 20 ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶನ ಸೂತ್ರದ ಅನ್ವಯ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಅಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು, ಶೈಲ್ಯಾಹಾರವನ್ನು ಉತ್ತಮ ತರಬೇತಿದಾರರನ್ನು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕ್ರೀಡೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಂದು ವಿದೇಶಿ ಅಟಗಳು ಜನಸ್ವಿಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು ಅಟಗಳಾದ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮತ್ತು ಹಾಕಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಜನಸ್ವಿಯವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅವು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಅಟಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸೈಹಿತ್ಯತಾದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನ್ ರವರು ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಾಳು-ಕಡಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೆ ಆಗದಿರುವಾಗ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಖಚು ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ

ಜನರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಬೀರುವ ಭಾಗ್ಯ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಕಡೆಗಳಿಂದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ “ಆರೋಗ್ಯವೇ ಖಶ್ಯಯ” (Health is Wealth) ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವಾದ ವಾತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉಲನೆ ಕೊಡುವತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸದಮತ ವಹುಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಮಾದ್ಯಮಿಕ ಮಂಡಳಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗದ ವರದಿ (ಕೊಳಾರಿ ವರದಿ) ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇವಲ ಎರಡು ಪ್ರಾಟಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿದೆ ಎಂದರೆ, ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಾಟಗಳನ್ನು ಇವರು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಖ್ಯವಾದುದಲ್ಲವಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜೇತಿಯರು ಸಹ ಇದ್ದು, ಅವರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹತ್ವದ ವಾತ್ವವನ್ನು ವಹಿಹಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನೋರಂಜನೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ. 80 ರಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನೋರಂಜನೆ ಕುರಿತ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಂಫಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ? ಏನು ಮಾಡಿಲ್ಲ?

ಯೋಜನಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ

(ದಿನಾಂಕ 27ನೇ, ಜೂನ್ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ರರು : ದಯವಿಟ್ಟು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರಿಸುವರೇ ?

- ಎ. ಮೂರು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಂಜೂರಾದ ಒಟ್ಟು ಕೃಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶವೆನ್ನು ?
- ಬಿ. ಎನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು ?
- ಸಿ. ಕೃಗಾರಿಕಾಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಬಂಡವಾಳ
- ಡಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಗಾರಿಕಾಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಳ
- ಇ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದಾದರು ಖಾಸಗಿ ಕೃಗಾರಿಕೋಢುಮಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೃಗಾರಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲು, ಸಣ್ಣ ಕೃಗಾರಿಕಾಗಳ ಕೃಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇರುವ ಕೃಗಾರಿಕಾಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿನಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೇ

ಎ.ಪಿ. ಅಪ್ಪಣಿ : (ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉಪ ಮಂತ್ರಿಗಳು)

ಎ. 20,

ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ	-	೦೦
ಎರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ	-	೦೮
ಮೂರನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ	-	೧೨
<hr/>		೨೦

ಬಿ. 13

ಸಿ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ.
ಪ್ರತಿ ಕೈಗಾರಿಕ ಹೂಡಿದ ಬಂಡವಾಳದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಿ. ೬೭

ಇ. ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಲು 2 ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದಿವೆ.

1. ಮಣಿಪಾಲ ಸಹಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ

2. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಹಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶ

ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ ಕಟ್ಟಡದ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ, ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ಕರ್ಮ, ನೀರು, ಒಳಚರಂಡಿ, ರಸ್ತೆಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಕೂಲಗಳು, ಕಚ್ಚಿ ವಸ್ತುಗಳ ಉಗ್ರಾಣ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಅಂಚೆ ಕಬ್ಬೆರಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಲಭ್ಯ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ರಿಯಾಲ್ಯುದರದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೊರಿಗಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಸಹ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೊರೆಗೆ ಇರುವ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳಿಗೂ ಕಚ್ಚಿ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರ್ಯಕೆ. ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬೇಲೆ ಆದ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಢಿ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು: ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ನೀವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ ?

ಎ.ಪಿ. ಅಪ್ಪಣಿ : ನಾವು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕ್ರೊರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಹಳೆ ಕಾಲದವರೇಗೆ ಒಂದು ಬ್ಯಾಹತ್ ಕ್ರೊರಿಕೆ ಕ್ರೊರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೇಯೇ ?

ಎ.ಪಿ. ಅವ್ಯಾ : ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆದು ಒಂದು ಬ್ಯಾಹತ್ ಕ್ರೊರಿಕೆ ಅಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕ್ರೊರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳಿಗೇನ್ನರ್ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತಹವು. ನಾನು ಒಂದು ಆರೋಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಕ್ರೊರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬ್ಯಾಹತ್ ಕ್ರೊರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರೆ.

ಲಲಿತಾಮಹಲ್ ಅರಮನೆ ಬಗ್ಗೆ

(ದಿನಾಂಕ ೫ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಚಿವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವರೇ ?

- ಲಲಿತ ಮಹಲ್ ಅರಮನೆಯನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಮಾಸಿಗಳಿಗೇನ್ನರ್ ಒಂದು ಪಂಚತಾರಾ ಹೋಟೆಲ್ ಆಗಿ ಅಥವಾ ಅತಿಥಿಗೃಹವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೇ ?
- ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಯಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ? ಅಥವಾ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಭಾರತ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮಂಡಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದೇ ?
- ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದೇ ? ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ?
- ಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೊಡಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಮಹಮದ್ ಆಲಿ (ಖಾರಿಗೆ ಸಚಿವರು) : ಸರ್ಕಾರವು ಲಲಿತಮಹಲ್ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಬಿ.ಎಿ.ಡಿ) ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಿಯಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಮದ್ ಆಲಿ : ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರೊರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿ ರಚನೆ ಕುರಿತು

(ದಿನಾಂಕ ೨೫೬ ದಿಸೆಂಬರ್ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ : ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಚಿವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವರೇ ?

ಎ. ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗವು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆಯೇ ? ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ

ಬಿ. ಯಾವಾಗ ಇತರರಿಗೆ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಮತ್ತು ಯಾವ ಹಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಲಾಗಿದೆ ?

ಸಿ. ರಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥರೂಪ ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗಕ್ಕೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ?

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ (ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನಾ ಸಚಿವರು)

ಆ. ಹೇದು, ರಾಜ್ಯದಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ದಿನಾಂಕ : 20.3.1962 ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತದೆಂದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾದ ರಾಜ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯ ಪರಿಸ್ಥಿತರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಲು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಯ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಿ. ಈ ಉತ್ತರ ನಂತರ ಇದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಜ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಾಧಿಕವಾಗಿ ಉಳಿತಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡುತ್ತದೆಯೇ ? ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗವು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸುವಿರಾ ?

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗದಿಂದ ಸೂಚನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಸುಧಾರಣೆ ಅಯೋಗದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿಂಥವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅವು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದರೆ ರಚಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಅಡಳಿತ ಸುಧಾರಣ ಅಯೋಗವು ಅಥವಾ ಯೋಜನಾ ಅಯೋಗವು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅವುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿನಾಯಕ ಪನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ : ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅಸ್ತರಿದ್ದರೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಒದಗಿಸಲು ಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕೃಷ್ಣ - ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ವಿವಾದ

(ದಿನಾಂಕ 14ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1967, ವಿ.ಪ)

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು :

- ಎ. ಕೃಷ್ಣ - ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕಾಲಮಿತಿ ಮುಗಿದಲ್ಪವೇ ?
- ಬಿ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೀರು ? ಇಲ್ಲಿದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು.
- ಸಿ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮತ್ತು ನದಿ ನೀರನ್ನು ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೂರಕೆಸಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ ?
- ಡಿ. ಕಾನೂನಿನಸ್ತಯ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ವಿಚಿತ ಮತ್ತು ಶೀಪ್ರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿರಾರಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ :

- ಎ. ಹೌದು
- ಬಿ. ಇಲ್ಲ, ವಿಚಿತವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳು ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಸಿ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಡಿ. ಹೌದು, ಇದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ವಿಷಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಸಿದರೆ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಭೇತಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆಯೇ?

ಶೀ. ಏರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನನ್ನ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಂತಾಡ್ಯಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಇಂತಹ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲುವರದ್ದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪರಿಹಾರ ಮುಕ್ತವಿದೆ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಇದೆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆಗೆ ಪರಾಮರ್ಶನೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತೀರ್ಥ ಜನರಲ್ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮತ್ತು ಅಂದ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರ (ಯಾರು ಈಗಾಗಲೇ 772 T.M.C.F.T ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೂ) ಗುಲಾಟ ಅಯೋಗ ತನ್ನ ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಏನು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಆದುದರಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿವಾದ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಗೆ ಒಳ್ಳಿಸಲಿ ಎಂದು ಕಾಪುರದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸತ್ತವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗೆ ಒಳ್ಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ನಾವು ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ತುಆಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರೋಳ್ಯೋಕಾಗಿದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ತಾವು ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತೀರ್ಥ ಜನರಲ್ ರವರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಿರಿ ಇದು ಸರಿ. ಅದರೆ ಇದು ಬಹಳ ನಿರಾನವಾಗಿಯಾದರೆ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರಿಂಚೋಟನಲ್ಲಿ ರಿಟ್‌ ಅಥ್ವ ಮ್ಯಾಂಡಮ್ಸ್ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ ರಚಿಸಲು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವಂತೆ ಹೋರುವ ಯಾವುದಾದರು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇವೆಯೆ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಹ ಕಾನೂನು ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತೀರ್ಥ ಜನರಲ್ ರವರು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾದಾಗ ಮತ್ತು ಭಾರತ

ಸರ್ಕಾರ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮನೋಭೀಷಣವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಪ್ರಿಯಂ ಕೋಟಿನ ಮುಂದೆ ರಿಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಂಡಮಾರ್ಸ್‌ನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಕೇಂದ್ರ ಇಂಥನ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವರು ನ್ಯಾಯನೀಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಿರಿಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಕಾಲವನ್ನು ವ್ಯಧಿಮಾಡದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮಾನ್ಯ ಇಂಥನ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ರಾಜ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಇಲ್ಲವಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ.

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ. ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಿದ್ದೇವೆ ತತ್ತ್ವಕ್ಷಣ ಆದರ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ವಿವಾದವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅಧ್ಯಾವಿಲ್ಲ. ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಆದುವರೆಗೂ ಚಿಚ್ಚೆಯಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ : ಆದುವರೆಗೂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳು ಎರಡು ಬಾರಿ ಸಚಿ ಸದೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಚಿ ನಡೆಸಬಹುದೇನೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಜೆ.ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು : ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡೂವರೆ ಗುಟಿಗಳ ಕಾಲ ಚಿಚ್ಚೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೇ?

ಮುದ್ರಕರು: ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮುದ್ರಣ, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಕೆಗಳು,
ಘಟಾಮು. ತುಮಕೂರು, ಕಾಸಾ. 20 - 2,000 ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳು ದಿನಾಂಕ: 24-8-2001